

สถาบันพระปกเกล้า

▶ แผนแม่บท (Road map) ▶

การบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติ

แผนแม่บท (Road map)

การบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สถาบันพระปกเกล้า

แผนแม่บท (Road map) การบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติ.

-- กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, 2567.

78 หน้า.

1. I. ชื่อเรื่อง.

000.00

ISBN 978-616-476-000-0

รหัสสิ่งพิมพ์

เผยแพร่

กันยายน 2567

จัดทำโดย

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาฯ

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 (โซนทิศใต้)

เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

<http://www.kpi.ac.th>

คำนำ

ปัจจุบัน กรุงเทพมหานครกำลังเผชิญกับความเสี่ยงสาธารณสุขในด้านต่าง ๆ ที่อาจนำไปสู่สภาวะวิกฤติต่อสาธารณสุขปโภค และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยต้องเป็นความเสี่ยงที่จะนำไปสู่สถานการณ์วิกฤติ และไม่นับรวมวิกฤตการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร จึงได้ดำเนินโครงการจ้างที่ปรึกษาและจัดทำแผนแม่บทในสถานการณ์วิกฤติ โดยร่วมมือกับ สถาบันพระปกเกล้า ให้เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในการศึกษา วิเคราะห์ ประเมินและจัดลำดับความสำคัญตามความรุนแรงและความเป็นไปได้ที่จะเกิดสาธารณสุขภัย ภัยคุกคามประเภทต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อสาธารณสุขปโภคและคุณภาพชีวิตของประชาชน ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ และนำเสนอหลักเกณฑ์ วิธีการ แนวทาง และรูปแบบการรับมือกับสาธารณสุขภัย ออกแบบแนวทางการจัดสรรทรัพยากรของเมืองและสนับสนุนการตัดสินใจและการปฏิบัติการในการบริหารจัดการทรัพยากรของกรุงเทพมหานครต่อสาธารณสุขภัยที่ส่งผลต่อสาธารณสุขปโภคและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และจัดทำแผนแม่บท (Road map) การบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติที่สอดคล้องกับบริบทกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดให้มีการจำลองรูปแบบการตัดสินใจและสนับสนุนการปฏิบัติการเพื่อยุติสถานการณ์วิกฤตินั้น ๆ เพื่อบรรเทาความรุนแรงของปัญหา รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขภัย โดยมีเป้าหมายการดำเนินการ สำคัญ สองประการ คือ

ประการแรก กรุงเทพมหานครมีแผนแม่บท (Road map) การบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติที่ผ่านการศึกษาริบทของเมือง เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยพิบัติ เพิ่มขีดความสามารถในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน และฟื้นฟูหลังภาวะวิกฤติ

ประการที่สอง กรุงเทพมหานครมีผลการศึกษาที่ผ่านการวิเคราะห์สถานการณ์/ ฉากทัศน์ (Scenario) เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการต่อสาธารณสุขภัยที่ส่งผลต่อสาธารณสุขปโภคและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเป้าหมายสุดท้ายของการวิเคราะห์และออกแบบกระบวนการบริหารจัดการเมืองให้สามารถรับมือกับสถานการณ์วิกฤติที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางและเครื่องมือให้หน่วยงานของกรุงเทพมหานครและทุกภาคส่วนสามารถประสานความร่วมมือในการรับมือกับสาธารณสุขภัยและภัยพิบัติต่าง ๆ ของเมืองได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพต่อไป

สถาบันพระปกเกล้า ร่วมกับ
สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร

สารบัญ

หน้า

คำนำ	3
สารบัญ	4
แผนแม่บทการบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติ	7
1.1 แนวคิดพื้นฐานของการจัดทำแผนแม่บท	7
1.1.1 แนวคิดที่ว่าด้วยความทนทานและเมืองยืดหยุ่น (resilient city)	8
1.1.2 แนวคิดที่ว่าด้วยการวางแผนปฏิบัติการ (action plane)	10
1.2 แผนแม่บทการบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติ	14
1.2.1 โครงสร้างของแผนแม่บท	14
1.2.2 กรอบวิธีการดำเนินการและกลยุทธ์หลักของแผนแม่บทฯ	17
1.2.3 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Objectives)	20
1.2.4 ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์หลักเพื่อการขับเคลื่อน (Key Driver Strategy)	29
1.2.5 (ร่าง) แผนปฏิบัติการ (Action Plan) และโครงการหลักเพื่อขับเคลื่อน (Flagship Project)	34
1.2.6 การเชื่อมโยงแผนแม่บทการบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติกับแผนระดับต่าง ๆ	45

	หน้า
1.3 ฉากทัศน์และแนวทางการบริหารจัดการต่อสาธารณสุขที่ส่งผลต่อสาธารณสุขบุคคล และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร	51
1.3.1 ฉากทัศน์ สาธารณภัยด้านการคมนาคม	54
1.3.2 ฉากทัศน์ สาธารณภัยด้านอุทกภัย	61
1.3.3 ฉากทัศน์ สาธารณภัยด้านสารเคมีและวัตถุอันตราย	67

แผนแม่บท การบริหารจัดการเมือง ในสถานการณ์วิกฤต

1.1 แนวคิดพื้นฐานของการจัดทำแผนแม่บท

จากผลการศึกษาของโครงการพบว่ากรุงเทพมหานครได้มีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานครที่ประกาศใช้ไปแล้ว แต่จากผลการศึกษาชี้ว่าแม่แผนและแนวทางการรับมือภัยพิบัติที่ใช้ในปัจจุบันของกรุงเทพมหานครจะสอดคล้องกับหลักปฏิบัติมาตรฐานสากลและสภาพความจำเป็นภายใต้บริบทของกรุงเทพมหานครที่ผ่านมาในอดีต แต่หากพิจารณาถึงปัจจัยการขยายตัวของเมืองและความท้าทายจากสถานการณ์วิกฤตใหม่มาประกอบ กรุงเทพมหานครควรยกระดับศักยภาพของตนเองให้รับมือกับสภาวะวิกฤตใหม่ให้รอบด้านมากยิ่งขึ้น จึงควรจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤตเพื่อเสริมการดำเนินงานของแผนที่มีอยู่เดิม โดยมีเหตุผลสำคัญ 3 มิติ ดังนี้

1. การลดความเปราะบางของกรุงเทพมหานคร ทั้งในมิติความเปราะบางในสถานการณ์วิกฤต และความเปราะบางของเมืองเองที่ปรากฏในสถานการณ์ปกติ และส่งผลให้ผลกระทบในสถานการณ์วิกฤตรุนแรงยิ่งขึ้น
2. การเตรียมความพร้อมต่อภัยอุบัติใหม่ทั้งภัยอุบัติใหม่ที่กรุงเทพมหานครขาดความพร้อมโดยสิ้นเชิง และภัยอุบัติใหม่ที่กรุงเทพมหานครยังไม่คุ้นชินเทียบเท่ากับที่เคยรับมืออยู่เป็นการทั่วไป แม้จะเป็นภัยที่มีในแผนเผชิญเหตุ มีการซักซ้อมและประสบการณ์บ้างแต่ยังไม่เห็นฉากทัศน์ครอบคลุมเมื่อเทียบกับภัยที่เผชิญอยู่ตลอด

3. การเตรียมกลไก เครื่องมือ และระบบเพื่อยกระดับทรัพยากรบุคคล ที่สามารถรองรับ ทั้งภัยอุบัติใหม่ ภัยที่มีความซับซ้อนสูง และภัยในบริบทอนาคตของเมืองมหานคร ที่เติบโตขึ้น จำเป็นต้องใช้กลไกการแก้ไขปัญหาพร้อมหลายหน่วยงาน

การจัดทำแผนแม่บทฯ ดังกล่าวอาศัยแนวคิดสำคัญ 2 ส่วน คือ แนวคิดที่ว่าด้วยความทนทานและเมืองยืดหยุ่น (resilient city) และแนวคิดที่ว่าด้วยการวางแผนปฏิบัติการ

1.1.1 แนวคิดที่ว่าด้วยความทนทานและเมืองยืดหยุ่น (resilient city)

แม้ว่าแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานครแม้จะมีจุดมุ่งเน้นชัดเจนในเรื่องของการวิเคราะห์และพัฒนากลไกการรับมือภัยพิบัติ แต่ด้วยลักษณะโดยธรรมชาติของตัวแผนควรปรับปรุงให้ทันสมัยเมื่อเกิดความท้าทายใหม่ กรุงเทพมหานครจึงจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนแม่บทอีกฉบับหนึ่งเพิ่มเติมเพื่อตอบโจทย์เชิงยุทธศาสตร์ที่ต้องบูรณาการความเชี่ยวชาญหลากหลายแขนงวิชา (multidisciplinary) และตอบโจทย์สำคัญของเมืองว่า “กรุงเทพมหานครในฐานะเมืองมหานครแห่งอนาคตที่จะต้องรับมือประชากรและผู้อยู่อาศัยหลัก 10 ล้านคนที่รวมประชากรแฝง แรงงานต่างด้าว และนักท่องเที่ยวต่างประเทศจะมีความทนทานต่อสถานการณ์วิกฤติที่จะมีความรุนแรง และความหลากหลายมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ได้อย่างไร” จึงเป็นที่มาของการเสนอแผนแม่บทการบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติฉบับนี้เพื่อหวังว่าแผนจะช่วยสร้าง ‘เมืองปลอดภัย’ จากทุกภัยคุกคามเท่าที่จะเป็นไปได้

โดยหลักการเพิ่มความทนทาน ที่ประกอบขึ้นจากแนวคิด 2 ส่วนคือ ความทนทาน (endurance) และการคืนตัวสู่สภาวะปกติ (resilience) ทั้งสองหลักข้างต้นเทียบได้กับหลักคิดเรื่องความเปราะบาง (vulnerability) ซึ่งใช้ในการพัฒนาพื้นที่และการรับมือกับภัยพิบัติสำหรับเมืองยืดหยุ่น (resilient city) คือ เมืองที่มีความสามารถดูดซับ ฟื้นฟูสภาพ และจัดเตรียมเมื่อเพื่อเผชิญกับภัยพิบัติในอนาคตทั้งด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม และสถาบัน เมืองยืดหยุ่นจึงส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ความอยู่ดีกินดี และการเจริญเติบโตโดยไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง (inclusive growth) (OECD, 2024) แนวคิดนี้ได้รับความสนใจอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา ในการนำกรอบคิดเรื่อง Resilient City คือการประยุกต์ใช้แนวคิดความยืดหยุ่นต่อระบบที่เกี่ยวข้องกับการบ่งชี้วิธีการเชิงกระบวนการว่ามีปฏิสัมพันธ์กัน

อย่างไรและกระบวนการดังกล่าวสามารถสร้างห่วงโซ่ลำดับขั้นของการทำลาย/ความเปราะบาง (disruption/fragility) และการฟื้นฟู/ความยืดหยุ่น (recovery/resilience) โดยสามารถใช้ประยุกต์กับกรอบการจัดการในสภาวะวิกฤต การวางกรอบความยืดหยุ่นเมื่อเผชิญเหตุต้องเข้าใจทั้งคุณภาพก่อนการเกิดวิกฤต (pre-crisis quality) และการดำเนินกระบวนการขณะวิกฤต ตัวแบบจึงควรนำเสนอถึงผลของภัยทั้งในแง่เงื่อนไขก่อนการเกิดเหตุ (antecedent conditions) คุณลักษณะของเหตุการณ์ (event characteristics) และการตอบสนองเพื่อรับมือ (coping responses) (Patel & Nosal, 2016, pp. 3-4) ทั้งนี้ Resilient City มีหัวใจสำคัญ 2 ส่วน ประกอบด้วย

1. ให้ความสำคัญเรื่องการจำกัดผลกระทบจากภาวะวิกฤติต่างๆ ในทุกวิธีที่ทำได้ และเหมาะสมกับบริบทปัญหาเฉพาะของเมือง โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ ลดระดับความเสียหายและจำกัดวงความเสียหายจากภาวะวิกฤติแต่ละรูปแบบให้ได้มากที่สุด เพื่อให้ภาระและผลกระทบเชิงลบจากภาวะวิกฤติ (Burden/Negative Impact) บรรเทาเหลือน้อยที่สุด
2. ให้ความสำคัญกับความสามารถของเมือง (city's capacity) ในการฟื้นฟูตัวเองสู่สภาวะวิกฤติให้ได้เร็วที่สุด และใกล้เคียงกับสภาพก่อนเกิดภาวะวิกฤติให้มากที่สุด โดยใช้ความพยายาม (Afford) และทรัพยากรให้น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

จากหลักทั้งสองประการข้างต้น เมืองที่เป็น Resilient City ควรพร้อมด้วยคุณสมบัติที่รับมือต่อสภาวะวิกฤติใน 2 ด้าน คือ หนึ่ง ‘ความทนทาน’ ต่อแรงกระทำ (force) ความเสียหาย (damage) ความตึงเครียด (stress) และผลกระทบเชิงลบ (negative impact) กับ สอง ‘การคืนตัว’ สู่สภาวะปกติ ขจัดความเสียหาย ลดผลกระทบทางลบ ขจัดภัยอันตรายและผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชน ทั้งนี้ หลักสองประการยังสอดคล้องกับหลักการทั่วไปด้านความแข็งแรงของวัสดุและโครงสร้างทางวิศวกรรมศาสตร์ ที่เป็นหัวใจสำคัญของหลักการเรื่องความปลอดภัยและลดความเสี่ยงความเสียหายที่ใช้กันเป็นการทั่วไป จนเป็นหลักฐานความสำเร็จในเชิงประจักษ์ของงานด้านวิศวกรรมและโครงสร้าง

หัวใจสำคัญของแผนแม่บทฯ ฉบับนี้จึงมุ่งนำหลักการข้างต้นมาประยุกต์กับสภาพโจทย์ในบริบทของกรุงเทพมหานคร และพัฒนากรอบการดำเนินงาน ข้อกำหนด เครื่องมือ และแนวทางการร่วมมือที่ขับเคลื่อนให้กรุงเทพมหานครบรรลุวัตถุประสงค์ตามกรอบคิดด้านการเป็นเมืองที่ ‘ทนทาน’ และ ‘คืนตัวสู่สภาพปกติ’ จากสภาพวิกฤติทุกรูปแบบ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เชิงนโยบายของกรุงเทพมหานครที่ต้องการสร้างเมืองแห่งความปลอดภัย ดังที่นำเสนอใน 7.2

1.1.2 แนวคิดว่าด้วยการวางแผนปฏิบัติการ (action plane)

การวางแผนแม่บทถือเป็นการวางแผนเชิงปฏิบัติการที่เพิ่มเติมรายละเอียดจากแผนรวมหรือแผนในระดับที่สูงกว่า แผนปฏิบัติการ (action plane) จะทำในรูปของการวางแผนโครงการ (project planning) ที่จะประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ที่บรรจุกิจกรรมและชุดของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปฏิบัติ (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2557, p. 78) อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมให้กรุงเทพมหานครสามารถรับมือกับสภาวะวิกฤติ การจัดองค์กรใหม่เพื่อรองรับแผนปฏิบัติการเป็นเรื่องจำเป็น เพราะแผนปฏิบัติการมีเนื้อหาสาระของการวางแผนและการนำไปปฏิบัติที่แตกต่างจากโครงสร้างองค์กรและวิธีปฏิบัติที่องค์กรเคยทำมาก่อน เพื่อมิให้การริเริ่มและดำเนินโครงการมีอุปสรรคจากโครงสร้างและสายการบังคับบัญชาของหน่วยงาน และการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ทั้งนี้ ในแผนปฏิบัติการควรกำหนดโครงการที่สัมพันธ์กับการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร การเตรียมการด้านการบริหารบุคคล/ทรัพยากรบุคคล แนวปฏิบัติ และระบบสารสนเทศใหม่เพื่อที่ทำให้แผนปฏิบัติการสามารถนำไปสู่การปรับปรุงการจัดองค์กรใหม่ (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2557, น. 80-82)

การวางแผนปฏิบัติการโดยทั่วไปประกอบด้วยโครงการพัฒนา แผนสาขา และแผนพื้นที่ ทั้งนี้ โครงการในแผนปฏิบัติการจะกำหนดทั้งวัตถุประสงค์ในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานและแนวปฏิบัติ การกำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหาโครงการมีลักษณะอยู่ 3 ด้าน คือ

1. ควรมุ่งเน้นวัตถุประสงค์ที่ทำได้ทันทีและมีลักษณะเร่งด่วน เพื่อให้โครงการเป็นการมุ่งเน้นการปฏิบัติ (action-oriented)
2. เนื้อหาของโครงการไม่ควรซ้ำกันและการทำโครงการต้องไม่ใช่งานประจำขององค์กรหรือหน่วยงาน เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง
3. โครงการอาจเผชิญกับความไม่แน่นอนทางเทคนิค เศรษฐกิจ และการบริหาร แม้จะกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการปฏิบัติในโครงการก็ตาม (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2557, น. 122-123)

การกำหนดขั้นตอนการวางแผนโครงการโดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 8 ขั้นตอน คือ การกำหนดแนวคิด (conception) การกำหนดโครงการ (formulation) การวิเคราะห์และประเมินโครงการ (analysis and evaluation) การอนุมัติโครงการ (approval) การนำโครงการไปปฏิบัติการ (implementation) การรายงานและให้ข้อมูลย้อนกลับ (reporting and feedback) การแปลงโครงการไปสู่การบริหารปกติ (transition to normal administration) และการประเมินผลลัพธ์ (evaluation of results) แต่ในการจัดทำแผนแม่บทนี้จะให้ความสำคัญกับขั้นตอนการกำหนดแนวคิด (conception) การกำหนดโครงการ (formulation) ส่วนขั้นตอนที่เหลือจะเป็นการรับผิดชอบของฝ่ายบริหารและผู้ปฏิบัติงานที่จะนำแผนดังกล่าวไปดำเนินการในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงาน

1) การกำหนดแนวคิด (conception)

การกำหนดความคิดหรือการระบุโครงการ (project identification) คือ การวางแผนแนวคิดของโครงการเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมและความชัดเจนจากการนำแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการทำโครงการ ขั้นตอนนี้อาศัยการศึกษาโครงการเบื้องต้น (preliminary studies) เพื่อให้เห็นขั้นความคิด (idea stage) ในทางเทคนิค (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2557, น. 124-125) การจัดทำการศึกษาวิจัยนี้ถือได้ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งของการกำหนดแนวคิดเพื่อใช้ในการทำแผนแม่บทที่นำเสนอในบทนี้ที่จะปรากฏในข้อ 7.1 และ 7.2 ข้อ 7.2.2-7.2.4 การกำหนดแนวคิดที่ได้จากการศึกษาโครงการจะดำเนินการ ดังนี้

- การพัฒนาข้อมูลจากการสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทาง/ตัวเลือกทางความคิดของแผน อาทิ การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและความจำเป็นขององค์การ การจัดทำข้อมูลสถิติหรือข้อมูลเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- การศึกษาวิเคราะห์นโยบาย แผนงาน และโครงการที่อยู่ระดับสูงกว่าเพื่อให้ในการกำหนดโครงการขั้นต่อไปได้สอดคล้องและตอบเจตชนโยบายองค์กร
- การจัดเตรียมข้อมูลจากการประเมินโครงการที่ได้ดำเนินการมาก่อนเพื่อใช้ในการปรับปรุง ขยาย หรือพัฒนาโครงการใหม่
- การสะสมประสบการณ์จากการบริหารที่มีเพื่อระบุตัวแปรที่มีในแผนต่าง ๆ เพื่อสามารถใช้ในการจัดทำโครงการ
- การจัดทำโครงการในช่วงการกำหนดแนวคิดอาจไม่ต้องลงรายละเอียด (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2557, น. 9; เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2557, น. 125)

2) การกำหนดโครงการ (formulation)

การกำหนดโครงการ คือ การจัดทำเนื้อหาสาระของโครงการเป็นสายหลักซ์อักษร เพื่อให้เกิดความชัดเจนและละเอียด โดยเน้นการประมาณการคร่าว ๆ หรือการศึกษาเบื้องต้น ของความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการตามแผนว่าจะทำโครงการอะไรในลักษณะใดและ เพื่อแก้ปัญหาอะไรบ้าง กล่าวคือการจัดทำโครงการคือการวางข้อเสนอโครงการเพื่อวางพิมพ์เขียว สำหรับการนำโครงการไปปฏิบัติและการบริหารโครงการ ทั้งนี้ การกำหนดโครงการเป็นขั้นตอน ที่สัมพันธ์กับการกำหนดความคิด เพราะต้องนำข้อมูลและประสบการณ์ในขั้นตอนแรกมาใช้ เพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการและสำรวจความเป็นไปได้ว่าจะจัดทำโครงการได้หรือไม่ หรือต้อง มอบหมายหรือว่าจ้างให้ใครเป็นผู้ศึกษา การกำหนดโครงการต้องอาศัยความรู้ทางเทคนิค เศรษฐศาสตร์ และการบริหารควบคู่กัน (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2557, น. 10; เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2557, น. 126-128) การกำหนดโครงการจะปรากฏในการจัดทำแผนแม่บทหัวข้อ 7.2 ข้อ 7.2.5

การกำหนดโครงการประกอบด้วยสามขั้นตอนหลัก ได้แก่

- **การระบุปัจจัยสำคัญ (identification of key factors)** ที่มีผลต่อการพัฒนา การอนุมัติ และการนำโครงการลงปฏิบัติ การระบุปัจจัยสำคัญต่อการวางวัตถุประสงค์ และจุดเน้นของโครงการ และการกำหนดบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สัมพันธ์ กับโครงการ ขั้นตอนนี้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 6 ประเด็นย่อย คือ 1) การกำหนด วัตถุประสงค์ของโครงการ 2) จุดสนใจของโครงการ 3) ลำดับความสำคัญของ โครงการ 4) ความอยู่รอดของโครงการในระยะยาว 5) ผลกระทบต่อโครงการอื่น และ 6) อิทธิพลของโครงการต่อฐานะและชื่อเสียงต่าง ๆ (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2557, น. 150-154)
- **ระบบสนับสนุน (support system)** ว่าโครงการที่ดำเนินงานมีระบบสนับสนุน เพียงพอหรือไม่เพราะการดำเนินโครงการต้องอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ โดยทรัพยากร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ และการดำเนินโครงการบางประเภท ต้องอาศัยการพัฒนาาระบบสนับสนุนไปก่อนหรือควบคู่กัน อีกทั้ง การกำหนดโครงการ ควรไม่ใช่ทรัพยากรสิ้นเปลืองและใช้อย่างมีเหตุผล ระบบสนับสนุนประกอบด้วย 1) ทรัพยากรทางเศรษฐกิจ 2) ทรัพยากรทางเทคนิค 3) ความสนับสนุนทางการบริหาร และการเมือง 4) ปัจจัยทางด้านกฎหมายและขั้นตอน และ 5) โครงสร้างทางสังคม และการสนับสนุนของประชาชน (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2557, น. 154-158) ทั้งนี้ แผนแม่บทฉบับนี้ได้เสนอโครงการที่สร้างระบบสนับสนุนต่อการจัดการภาวะวิกฤต ในตัวมันเองด้วย

- **การนิยามโครงการใหม่ (redefining the project)** คือ การตรวจสอบว่าควรเปลี่ยนทางเลือกหรือองค์ประกอบบางอย่างในโครงการที่เคยทำมาแล้ว อยู่เดิมหรือไม่ ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย 1) การพิจารณาทางเลือก 2) การพิจารณาความเป็นไปได้เบื้องต้น และ 3) การกำหนดโครงการใหม่ (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2557, น. 159-162)

1.2 แผนแม่บทการบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติ

1.2.1 โครงสร้างของแผนแม่บท

แผนแม่บทการบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติฉบับนี้แบ่งโครงสร้างออกเป็น 5 ส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดพื้นฐานของแผนแม่บท

กล่าวถึงกรอบแนวคิดการออกแบบที่สอดคล้องกับความจำเป็นของกรุงเทพมหานคร ตามผลการศึกษาของโครงการที่วางอยู่บนหลักคิดเมืองยืดหยุ่น (resilient city) และแนวคิดการวางแผนปฏิบัติการ (action plane) การวางแผนและการกำหนดความเป็นไปได้ของแผนแม่บทฯ จะสอดคล้อง (และไม่ทับซ้อน) กับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร และแผนต่าง ๆ ของระดับของชาติและนานาชาติที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อหนุนเสริมซึ่งกันและกัน โดยเนื้อหาปรากฏในตามหัวข้อ 7.1 1 แนวคิดพื้นฐานของการจัดทำแผนแม่บท

ส่วนที่ 2 กรอบวิธีการและกลยุทธ์

กล่าวถึงแนวทางที่แผนแม่บทการบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติจะกำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่เลือกใช้เพื่อชี้เป้าการดำเนินงานของกรุงเทพมหานครให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และระมัดระวังไม่ให้ซ้ำซ้อนกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร รวมถึงคำนึงถึงประสิทธิภาพของการแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด ตามหัวข้อ 7.2.2 กรอบวิธีการดำเนินการ และกลยุทธ์หลักของแผนแม่บทฯ

ส่วนที่ 3 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Objective)

กล่าวถึงเป้าหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองมหานครที่มีคุณสมบัติตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ รวมถึงค่าเป้าหมายของเป้าหมายแต่ละด้านว่าทิศทางของเป้าหมายได้ปรับตัวไปในทิศทางใดและวัดจากอะไร รวมถึงรายละเอียดของชุดพารามิเตอร์ที่เกี่ยวข้อง และทิศทางการปรับตัวที่คาดหวังให้กรุงเทพมหานครนำไปปรับใช้ในการออกแบบการวัดและประเมินผลต่อไปได้สอดคล้องกับรูปแบบการทำงานของกรุงเทพมหานครตามหัวข้อ 7.2.3 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Objectives)

ส่วนที่ 4 กลยุทธ์หลักเพื่อการขับเคลื่อน (Key Driver Strategy)

กล่าวถึงการเสนอชุดข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ (strategic package) ที่ครอบคลุมตั้งแต่ประเด็นยุทธศาสตร์ สาระสำคัญต่อประเด็นยุทธศาสตร์แต่ละประเด็น กลยุทธ์หลัก กลไกขับเคลื่อนหรือผู้ขับเคลื่อนสำคัญ (key drivers) และโครงการที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนให้เกิดผลเชิงปฏิบัติ (flagship project) ซึ่งชุดข้อเสนอในส่วนนี้จะตอบโจทย์เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ในแต่ละด้าน และต่อยอดไปยังการจัดทำแผนปฏิบัติการ (action plan) ตามหัวข้อ 7.2.4 ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์หลักเพื่อการขับเคลื่อน (Key Driver Strategy)

ส่วนที่ 5 (ร่าง) แผนปฏิบัติการ (Action Plan) และ โครงการหลักเพื่อขับเคลื่อน (Flagship Project)

กล่าวถึงการเสนอกรอบเวลา (time fame) และกรอบช่วงเวลา (phasing) ของโครงการที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนให้เกิดผลเชิงปฏิบัติ (flagship projects) ให้มีความเหมาะสมกับความสำคัญเร่งด่วน (priority) และความยากง่ายในการดำเนินการที่ควรดำเนินการในช่วง 5 ปีแรกตามหัวข้อ 7.2.5 (ร่าง) แผนปฏิบัติการ (Action Plan) และโครงการหลักเพื่อขับเคลื่อน (Flagship Project)

ส่วนที่ 6 การเชื่อมโยงแผนแม่บทการบริหารจัดการเมือง ในสถานการณ์วิกฤติกับแผนระดับต่าง ๆ

กล่าวถึงการเชื่อมโยงประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ และโครงการหลักขับเคลื่อนจากส่วนที่ 3 4 และ 5 ได้สอดคล้องกับแผนของกรุงเทพมหานคร แผนระดับชาติ และแผนระดับนานาชาติด้านใดบ้างในรูปของตารางเพื่อชี้ว่าประเด็น เป้าหมาย และโครงการสามารถตอบโจทย์และช่วยหนุนเสริมแผนในระดับอื่น ๆ ได้แก่ ความสอดคล้องกับกลยุทธ์ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2564-2570 ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติพ.ศ.2564-2570 และความสอดคล้องกับลำดับความสำคัญ (priority) ตามกรอบปฏิญญาเซนไตเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ.2558-2573 ตามหัวข้อ 7.2.6 การเชื่อมโยงแผนแม่บทการบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติกับแผนระดับต่าง ๆ

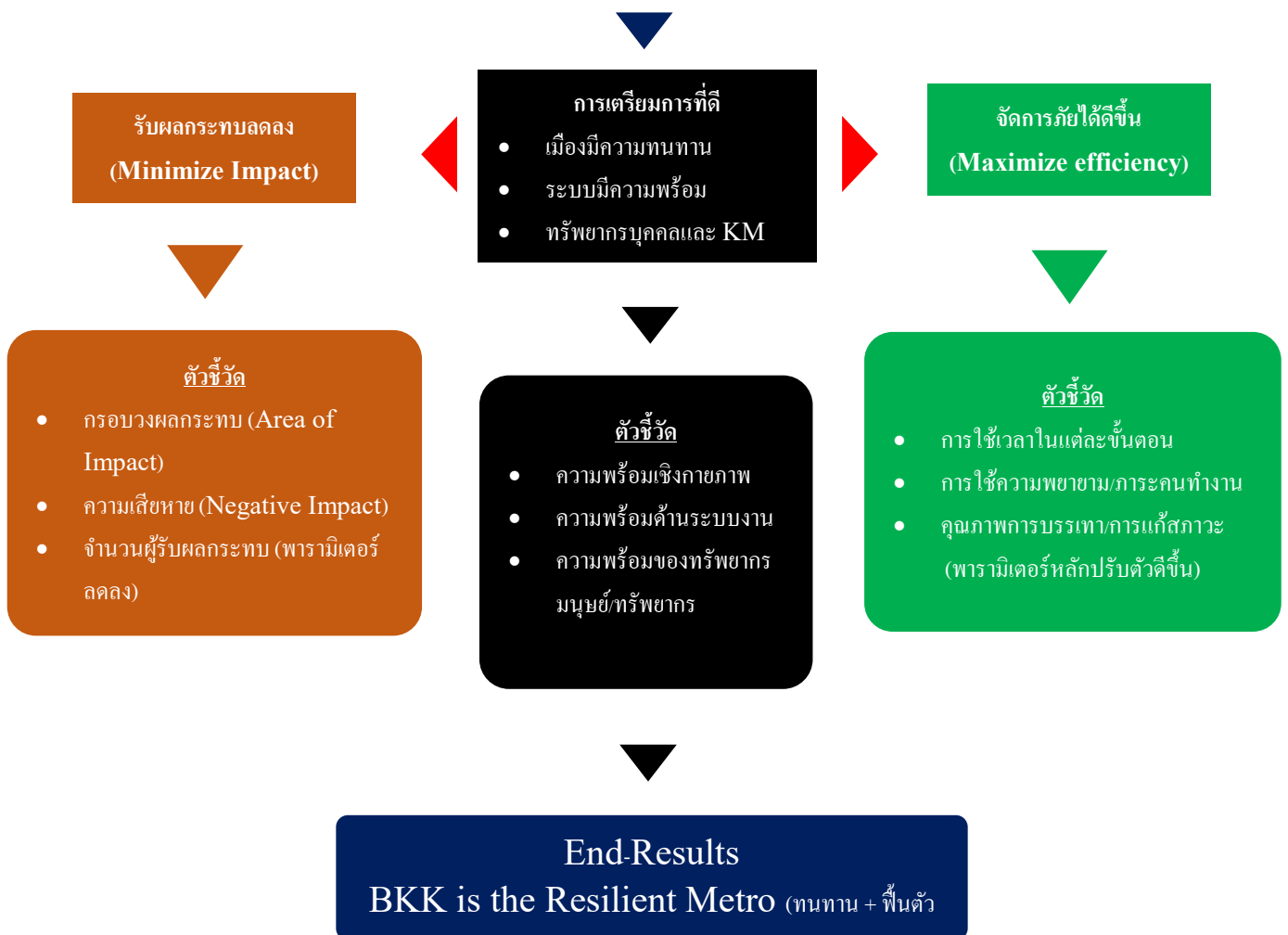
1.2.2 กรอบวิธีการดำเนินการและกลยุทธ์หลักของแผนแม่บทฯ

แผนแม่บทการบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤตฉบับนี้มุ่งเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับกรุงเทพมหานครภายใต้หลักคิดเมืองยืดหยุ่น (resilient city) แต่เพื่อให้มีให้กรอบการขับเคลื่อนกลยุทธ์ตามแผนแม่บทฉบับนี้มีความเข้าช้กับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร รวมถึงกรอบการดำเนินงาน (operation protocol) ที่กรุงเทพมหานคร และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ใช้งานในปัจจุบัน แผนแม่บทฯ ฉบับนี้จะมุ่งเน้นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของเมืองในขั้นการเตรียมการก่อนเกิดสภาวะวิกฤติ (preparation) เป็นสำคัญ ภายใต้ฐานคิดว่า ‘ใช้การเตรียมการที่ดีเพื่อให้การรับมือและการบรรเทาสถานการณ์ทำได้ดีขึ้น โดยบรรเทาผลกระทบ ก้าวหน้าที และความเสียหายของเจ้าหน้าที่หน้างาน’ กล่าวคือเป็นการถ่ายโอนภาระและความเสี่ยงจากเจ้าหน้าที่หน้างาน (ที่ต้องเป็นฝ่ายแรกเมื่อเผชิญกับวิกฤติที่ไม่ทราบล่วงหน้า) มายังฝ่ายวางแผนและฝ่ายอำนวยความสะดวกมากยิ่งขึ้น

การถ่ายโอนและภาระความเสี่ยงข้างต้นจะทำให้เกิดความได้สัดส่วนระหว่างงานของฝ่ายปฏิบัติการระดับพื้นที่กับงานของฝ่ายวางแผนและฝ่ายอำนวยความสะดวก ยังช่วยเพิ่มระดับประสิทธิภาพของการคลี่คลายสภาวะวิกฤติให้สูงขึ้นและสามารถวัดได้จากค่าพารามิเตอร์สำคัญ ทั้งในด้านการควบคุมผลกระทบเชิงลบ การควบคุมความเสียหาย การควบคุมผลข้างเคียง ไปจนถึงคุณภาพของการฟื้นฟูเมืองจากสภาวะวิกฤติและการเยียวยา

จากกรอบและกลยุทธ์หลักข้างต้น แผนแม่บทการบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติได้วางเนื้อหาสาระ การกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย ประเด็นยุทธศาสตร์ และข้อเสนอโครงการหลักเพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติงาน (flagship project) โดยเน้นไปที่ขั้นตอนของการเตรียมการก่อนเกิดภัยที่ครอบคลุมมิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน/วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (hard side) มิติด้านการบริหารจัดการ/เครื่องมือการตัดสินใจ/เครื่องมือการจัดการทรัพยากร (management side) และมิติด้านการจัดการสรรพกำลัง/การพัฒนาทุนมนุษย์/การลดความไม่ชัดเจนของกฎระเบียบต่าง ๆ (soft side) ภาพที่คาดหวังคือกรุงเทพมหานครจะมีเกราะที่แข็งแกร่งจากการเตรียมการอย่างตั้งใจ ต่อเนื่อง และครอบคลุมเพื่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงบวก ยามเกิดสภาวะวิกฤติ โดยมีความสามารถรับมือได้ดีที่สุด และบรรเทาความยากลำบากและความเสียหายของการทำงานให้ต่ำที่สุด รวมถึงใช้กำลังกายและความพยายามให้น้อยที่สุด กล่าวคือสามารถรับผลกระทบลดลง (minimize impact) และจัดการภัยได้ดีขึ้น (maximize impact) สามารถอธิบายกลยุทธ์ข้างต้นได้โดยสรุปจากภาพข้างล่าง

ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างการเตรียมการก่อนเกิดสภาวะวิกฤติตามแผนแม่บท การบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติ การเตรียมการควรดำเนินการภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่และภารกิจของหน่วยงานของกรุงเทพมหานครโดยตรง และการเตรียมการภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่และภารกิจของหน่วยงานอื่น อาทิ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข หน่วยงานความมั่นคง รวมถึงสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยและพัฒนา ฯลฯ ที่มีความเข้าใจองค์ความรู้เชิงลึกด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่จำเป็นต่อการรับมือสภาวะวิกฤติบางประเภท ด้วยเหตุนี้เครือข่ายความร่วมมือและกรอบการร่วมดำเนินงาน (co-operation framework) จึงเป็นเครื่องมือสำคัญ เพื่อพัฒนาให้เกิดความคิดและเข้าใจถึงความจำเป็นว่าการร่วมดำเนินงานหลายหน่วยงานอย่างต่อเนื่องและมีกรอบการดำเนินงานและแผนงานระยะยาวก่อนเกิดสภาวะวิกฤติ (หรือร่วมกันในสถานการณ์ปกติ) เป็นเรื่องสำคัญ และจะทำให้เมื่อสถานการณ์วิกฤติเกิดขึ้นจะทำให้รับมือได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การมีแผนแม่บทการบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤตและกรอบการดำเนินงานร่วมหลายหน่วยงานในระยะยาวที่กล่าวถึงข้างต้นจะช่วยเสริมสร้างการพัฒนาเชิงองค์ความรู้และเนื้อหาสาระ รูปแบบและวิธีการจัดการ และร่วมกันการปฏิบัติงานร่วมกัน นอกเหนือจากการฝึกปฏิบัติตามกิจวัตรหรือการซักซ้อมประสานงานและติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้ การดำเนินงานร่วมกันควรขยายไปถึงการ ‘ถ่ายทอดความรู้ความชำนาญ’ ระหว่างฝ่ายปฏิบัติการด้วยกัน และลดช่องว่างด้านความรู้ความสามารถระหว่างผู้ปฏิบัติงานหน้างานทั่วไป และผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง ผลที่ได้คือการลดความเสี่ยงต่อตัวผู้ปฏิบัติงานและต่อประชาชนที่จะได้รับผลกระทบทางลบจากสภาวะวิกฤติ

ทั้งนี้ การ ‘ถ่ายทอดความรู้ความชำนาญ’ ต้องให้ความสำคัญกับ**แนวคิดการจัดการความรู้ (knowledge management: KM)** สำหรับการดำเนินงานภายในส่วนราชการของกรุงเทพมหานครและเครือข่าย/ภาคส่วนนอกสังกัดกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับการจัดการในสภาวะวิกฤตทั้งที่เป็นส่วนราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้งนี้องค์ความรู้ (knowledge) ที่จำเป็นต่อการจัดการสภาวะวิกฤตและเรื่องต่าง ๆ มิใช่สิ่งที่สร้างขึ้นใหม่ทั้งหมดโดยสมบูรณ์ แต่ควรพัฒนาจากองค์ความรู้เดิมที่กรุงเทพมหานครและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีอยู่เดิม เพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (organizational knowledge) อันเป็นองค์ที่สามารถระบุบ่งชี้ รวบรวม และสะสมองค์ความรู้และความชาญฉลาดผ่านระบบที่เป็นทางการและผ่านการแบ่งปันประสบการณ์ของผู้คนในองค์กร (Johnson, Whittington, Scholes, Angwin, & Regner, 2014, p. 80; Takeuchi & Nonaka, 2004, p. 3) ทั้งองค์ความรู้แบบชัดแจ้ง (explicit knowledge) หมายถึง องค์ความรู้ที่แสดงออกมาได้อย่างชัดแจ้งและวัด/นับได้เชิงประจักษ์ และองค์ความรู้ที่อยู่ภายใน (tacit knowledge) หมายถึง องค์ความรู้ที่อยู่ภายใน เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคลและยากที่จะนำความรู้ดังกล่าวมาทำให้เป็นแบบแผนหรือทางการหรือยากที่จะสื่อสารและแบ่งปันให้กับผู้อื่น (Takeuchi & Nonaka, 2004, pp. 3-4) ทั้งนี้ การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ระยะเวลานานเพื่อพัฒนาให้กลายเป็นชุมชนแห่งการปฏิบัติ (communities of practice) ที่อยู่บนฐานของความรู้ที่มีการพัฒนาและแบ่งปันข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างประโยชน์ในการทำงานการบริหารจัดการในสภาวะวิกฤตที่ต้องพัฒนาในเชิงกระบวนการอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในประสบการณ์และความรู้ที่แต่ละบุคคลทั้งภายในและภายนอกกรุงเทพมหานคร (Johnson et al., 2014, p. 82)

จากกรอบและกลยุทธ์ข้างต้นส่งผลกระทบต่อแนวทางการกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ค่าเป้าหมาย กับการวัดและประเมินผลของแผนแม่บทฯ ฉบับนี้ แต่เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ภายใต้ภารกิจของสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล คือ การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการภัยพิบัติและการประเมินผลคุณภาพการบริการสาธารณะ

เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการวัดและประเมินผล แผนแม่บทฉบับนี้จึงกำหนดเพียงกรอบตัวชี้วัด หน่วยวัดที่เกี่ยวข้อง และทิศทางการปรับตัวของหน่วยวัด หากแต่การกำหนดรายการพารามิเตอร์ที่เกี่ยวข้อง และอัตราการปรับตัวที่คาดหวังกรุงเทพมหานครจะต้องเป็นผู้กำหนดในรายละเอียดให้สอดคล้องกับกรอบการประเมินผลทั้งสองด้านข้างต้นที่กรุงเทพมหานครใช้ในปัจจุบัน

1.2.3 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Objectives)

แผนแม่บทฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารจัดการในสถานการณ์ภัยพิบัติโดยเน้นการเตรียมการก่อนเกิดสภาวะวิกฤติ โดยอาจวัดได้จากค่าเป้าหมายในมิติด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 1

ความทนทานของกรุงเทพมหานครต่อสถานการณ์วิกฤติ - Resilient

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 2

ความครอบคลุมของมิติที่กรุงเทพมหานครสามารถรับมือกับสถานการณ์วิกฤติ
– Robustness

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 3

ความรวดเร็วในการรับมือกับสถานการณ์วิกฤติในแต่ละขั้น – Time Consumption

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 4

คุณภาพในการคลี่คลายสถานการณ์ และลดผลกระทบจากสถานการณ์วิกฤติ –
Mitigation Quality

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 5

การประสานการดำเนินงานหลายหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง – Harmony of Co-operation

โดยค่าเป้าหมายแต่ละด้านมีรายละเอียดสาระสำคัญ และตัวชี้วัดสำคัญ (Key Performance Indicator) ดังต่อไปนี้

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 1 ความทนทานของ กรุงเทพมหานครต่อสถานการณ์วิกฤติ – Resilient

สาระสำคัญ

การเสริมสร้างความทนทานของกรุงเทพมหานครต่อสถานการณ์วิกฤติต่าง ๆ ทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติ และภัยจากมนุษย์ วัตถุประสงค์จากผลกระทบเชิงลบอันเกิดจากสถานการณ์วิกฤติที่ส่งผลกระทบต่อเมือง และภาคส่วนต่าง ๆ ของเมืองทั้งเชิงกายภาพ และเชิงเศรษฐกิจและสังคมลดต่ำลง รวมถึงความพยายามที่ต้องใช้ฟื้นฟูสภาพของเมืองสู่สภาวะปกติลดต่ำลงในเชิงประจักษ์

การเสริมความทนทานของเมืองอาจดำเนินการได้ใน 2 ทิศทางประกอบด้วย

1. การดำเนินการเพื่อลดผลกระทบ (minimize negative impacts) : ดำเนินการผ่านการยกระดับขีดความสามารถของภาคส่วนต่าง ๆ ลดสภาพวิกฤติของแต่ละภาคส่วนในเมืองให้สถานการณ์เข้าถึงจุดวิกฤติได้ยากขึ้น กล่าวคือภัยหรือสถานการณ์วิกฤติที่จะส่งผลให้แต่ละภาคส่วนของกรุงเทพมหานครเข้าสู่สถานการณ์วิกฤติได้นั้น จะต้องเป็นภัยที่ระดับความรุนแรงสูงและเกิดอย่างกระทันหันอย่างยิ่ง
2. การดำเนินการเพื่อเพิ่มความสามารถในการฟื้นคืนสภาพ (maximize restorations) : ดำเนินการผ่านการยกระดับขีดความสามารถของภาคส่วนต่าง ๆ ในปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถของการฟื้นตัวสู่สภาวะปกติภายหลังสถานการณ์วิกฤติ กล่าวคือภาคส่วนต่าง ๆ ใช้เวลา และความพยายามต่ำที่สุดในการสลายผลกระทบเชิงลบที่มีต่อเมือง และทำให้สถานการณ์กลับสู่สภาวะการปกติ

เป้าหมายในด้านนี้มุ่งทำให้กรุงเทพมหานครมีขีดความสามารถทั้ง 2 ด้านประกอบกัน เพื่อเป็นเมืองที่มีความทนทานต่อภาวะวิกฤติ กล่าวคือรับความตึงเครียดจากสถานการณ์วิกฤติได้มากขึ้น และเมื่อภาวะความตึงเครียดผ่านพ้นไปแล้วการคืนตัวสู่สภาวะปกติใช้เวลาและความพยายามน้อยลง

ตัวชี้วัดหลัก

เมื่อเมืองเข้าสู่สถานการณ์วิกฤติแล้ว มีตัวชี้วัดและรายละเอียด ดังนี้

1. ระดับความเสียหาย/ผลกระทบเชิงลบ (negative impacts) ส่งผลต่อการสูญเสียชีวิต ทรัพย์สินเสียหาย (ของเอกชน) และวิถีชีวิตปกติสุขน้อยลง
2. ระดับความเสียหาย/คุณภาพและประสิทธิภาพที่ลดลง ของโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และบริการสาธารณะลดน้อยลง
3. พื้นที่รับผลกระทบ (area of effect) จากสถานการณ์วิกฤติจำกัดวงลง
4. ความพยายาม (วัดจากจำนวนภาระงาน จำนวนขั้นตอน งบประมาณและทรัพยากรที่ใช้) เพื่อการฟื้นคืนเมืองเข้าสู่สภาวะปกติ ภายหลังความตึงเครียดจากสถานการณ์วิกฤติคลี่คลายลดลง

ตัวชี้วัด / หน่วยวัด	หน่วยวัด	ทิศทางที่คาดหวัง	ค่าน้ำหนัก
ระดับความเสียหาย / ระดับผลกระทบเชิงลบ	(1) มูลค่าความเสียหาย (2) ตัวแปรเพื่อวัดความเสียหายอื่น	มูลค่า/ระดับ ลดลง	1.5
ระดับความเสียหาย / ระดับคุณภาพ ของโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และบริการสาธารณะ	(1) มูลค่าความเสียหาย (2) ค่าพารามิเตอร์วัดคุณภาพ สาธารณูปโภค และบริการสาธารณะ	มูลค่า/ระดับ ลดลง ค่าพารามิเตอร์ วัดคุณภาพสูงขึ้น	1.5
พื้นที่รับผลกระทบจากสถานการณ์วิกฤติลดลง	(1) ขนาดพื้นที่รับผลกระทบ (2) จำนวนเขตเศรษฐกิจ / จำนวนเขตชุมชนที่รับผลกระทบ (3) จำนวนผู้รับผลกระทบ	ขนาดพื้นที่ลดลง จำนวนผู้รับ ผลกระทบลดลง	1.5
ความพยายามเพื่อการฟื้นคืนเมืองเข้าสู่สภาวะปกติลดลง	จำนวนภาระงาน จำนวนขั้นตอน งบประมาณ และทรัพยากร เพื่อการฟื้นคืนเมืองสู่สภาวะปกติ ภายหลังสถานการณ์วิกฤติ	จำนวนภาระงาน/ ขั้นตอน ลดปริมาณลง	1.25

* ค่าพารามิเตอร์ให้ยึดตามค่าพารามิเตอร์ปัจจุบันที่ กทม.ใช้ หรือ ที่ ปก. กระทรวงมหาดไทยใช้

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 2 ความครอบคลุมของมิติที่กรุงเทพมหานครสามารถรับมือกับสถานการณ์วิกฤติ – Robustness

สาระสำคัญ

การมุ่งไปยังมิติด้านความครอบคลุมของมิติที่กรุงเทพมหานครจะสามารถรับมือกับสถานการณ์วิกฤติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีมิติของความครอบคลุม (robustness) มีอย่างน้อย 3 ด้าน ดังนี้

1. ความครอบคลุมด้านประเภทสถานการณ์วิกฤติที่สามารถรับมือได้ (category)
2. ความครอบคลุมด้านวงรอบในการรับมือจัดการสถานการณ์วิกฤติ (process)
3. ความครอบคลุมด้านความสามารถในการรับมือจัดการ (handle)

เป้าหมายในด้านนี้เน้นการขยายขีดความสามารถการรับมือจัดการสถานการณ์วิกฤติของกรุงเทพมหานครอย่างเต็มประสิทธิภาพ (maximum capacity) ภายใต้เงื่อนไขของภาวะวิกฤติที่มีความหลากหลาย ในด้านประเภทสถานการณ์ ความหลากหลายของเงื่อนไขงาน (รูปแบบพื้นที่ รูปแบบความอ่อนไหว และรูปแบบความเปราะบาง) ลักษณะตามธรรมชาติของการคลี่คลายภาวะวิกฤติที่มีการดำเนินงานเป็นวงรอบ และมีมีความหลากหลายของเรื่องที่ต้องจัดการเพื่อคลี่คลายภาวะวิกฤติ

ตัวชี้วัดหลัก

กรุงเทพมหานครมีระดับขีดความสามารถในการรับมือจัดการสถานการณ์วิกฤติอย่างเต็มประสิทธิภาพ (maximum capacity) ได้ครอบคลุมประเภทภาระงานที่มีความแตกต่างหลากหลาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตัวชี้วัด / หน่วยวัด	หน่วยวัด	ทิศทางที่คาดหวัง	ค่าน้ำหนัก
ระดับขีดความสามารถในการรับมือสถานการณ์วิกฤติในค่าที่สำคัญเพิ่มขึ้นครอบคลุมทุกค่า	ค่าพารามิเตอร์* วัดขีดความสามารถในการรับมือสถานการณ์วิกฤติ	ค่าพารามิเตอร์ปรับตัวดีขึ้นทุกค่า	1.25

ตัวชี้วัด / หน่วยวัด	หน่วยวัด	ทิศทาง ที่คาดหวัง	ค่าน้ำหนัก
ประเภทสถานการณ์วิกฤติที่สามารถรับมือได้เต็มขีดความสามารถ	จำนวนประเภทสถานการณ์วิกฤติที่ กทม.สามารถรับมือได้เต็มขีดความสามารถ มีจำนวนเพิ่มขึ้น	จำนวนภัยที่รับมือได้เพิ่มขึ้น	1.25
ระดับขีดความสามารถในการดำเนินการรับมือสถานการณ์วิกฤติของกรุงเทพมหานครในแต่ละขั้นตอน	ค่าพารามิเตอร์* วัดขีดความสามารถในการรับมือสถานการณ์วิกฤติแต่ละขั้นตอน	ค่าพารามิเตอร์ปรับตัวดีขึ้น ทุกค่าทุกขั้นตอน	1
ระดับขีดความสามารถในการดำเนินการรับมือสถานการณ์วิกฤติของกรุงเทพมหานครในแต่ละรูปแบบ เนื้องาน	ค่าพารามิเตอร์* วัดขีดความสามารถในการรับมือสถานการณ์วิกฤติแต่ละรูปแบบ เนื้องาน	ค่าพารามิเตอร์ปรับตัวดีขึ้นทุกค่า ทุกประเภทงาน และทุกรูปแบบ หน้างาน	1

* ค่าพารามิเตอร์ให้ยึดตามค่าพารามิเตอร์ปัจจุบันที่ กทม.ใช้ หรือ ที่ ปภ. กระทรวงมหาดไทยใช้

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 3 ความรวดเร็วในการรับมือกับสถานการณ์วิกฤติในแต่ละชั้น – Time Consumption

สาระสำคัญ

เป้าหมายในด้านนี้มุ่งเน้นลดการใช้เวลา (Time Consumption) ในการดำเนินงานเพื่อรับมือสถานการณ์วิกฤติแต่ละขั้นตอน โดยมุ่งเน้นทั้งในส่วนการใช้เวลาในภาพรวม และการใช้เวลาในขั้นตอนที่เป็นจุดวิกฤติ (the critical point) ซึ่งหมายถึงขั้นตอนที่จะเป็นตัวกำหนดขนาดกรอบวงพื้นที่การแพร่กระจายของผลกระทบ และปริมาณผลกระทบที่เกิดจากสถานการณ์วิกฤติ ซึ่งในจุดนี้เป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในการระบุว่าจะขั้นตอนใดที่เป็นจุดวิกฤติ

ตัวชี้วัดหลัก

กรุงเทพมหานครใช้เวลา (Time Consumption) เพื่อการรับมือสภาวะวิกฤติในแต่ละขั้นตอนตามวงรอบการรับมือ อาทิ การเตรียมการ การเข้าสู่สถานการณ์ การบรรเทาสถานการณ์ การคลี่คลายสถานการณ์ การช่วยเหลือ การอพยพ การฟื้นฟูสถานการณ์สู่สภาวะปกติ ฯลฯ ทั้งการใช้เวลาในภาพรวมตลอดทั้งวงรอบ และในการใช้เวลาในขั้นตอนที่เป็นจุดวิกฤติ (ซึ่งขั้นตอนใดเป็นจุดวิกฤตินั้น *กรุงเทพมหานคร* จะต้องเป็นผู้วิเคราะห์และระบุเอง) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ทิศทางที่คาดหวัง	ค่าน้ำหนัก
เวลาที่ใช้ในการรับมือสถานการณ์วิกฤติในทุกขั้นตอนรวมกัน (ตลอดทั้งวงรอบ)	เวลาที่ใช้ในการรับมือในภาพรวมตลอดทั้งวงรอบ	เวลาที่ใช้ตลอดทั้งวงรอบลดลง	1.5
เวลาที่ใช้ในการรับมือสถานการณ์วิกฤติในแต่ละขั้นตอน	เวลาที่ใช้ในการรับมือสถานการณ์วิกฤติในแต่ละขั้นตอน *ทุกขั้นตอน	เวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอนลดลง *ทุกขั้นตอน	1
เวลาที่ใช้ในการรับมือสถานการณ์วิกฤติในขั้นตอนที่เป็นจุดวิกฤติ	เวลาที่ใช้ในการรับมือสถานการณ์วิกฤติในแต่ละขั้นตอนที่เป็นจุดวิกฤติ* (กรุงเทพมหานครระบุเอง)	เวลาที่ใช้ในขั้นตอนที่เป็นจุดวิกฤติลดลง	1.75
เวลาที่ใช้มวลรวม (Gross Time Consumption) เพื่อคลี่คลายสถานการณ์วิกฤติ	เวลาที่ใช้มวลรวมนับจากการเกิดสถานการณ์จนถึงการคลี่คลายสถานการณ์วิกฤติ	เวลามวลรวมลดลง	1.5

* ค่าพารามิเตอร์ให้ยึดตามค่าพารามิเตอร์ปัจจุบันที่ กทม.ใช้ หรือ ที่ ปภ. กระทรวงมหาดไทยใช้

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 4 คุณภาพในการคลี่คลายสถานการณ์ และลดผลกระทบจากสถานการณ์วิกฤติ – Mitigation Quality

สาระสำคัญ

เป้าหมายในด้านนี้มุ่งเน้นการเพิ่มระดับคุณภาพของบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานคร ในมุมมองของการคลี่คลายสถานการณ์วิกฤติ (restoration) และการลดผลกระทบของสถานการณ์วิกฤติ (mitigation) เมื่อดำเนินการให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ควบคู่ไปกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 3 ซึ่งกล่าวถึงก่อนหน้านี้ จะทำให้คุณภาพการให้บริการสาธารณะเพื่อรับมือสถานการณ์วิกฤติของกรุงเทพมหานครมีความสมบูรณ์ทั้งในด้านความเร็ว และในด้านคุณภาพ โดยนิยามของคุณภาพบริการสาธารณะในเป้าหมายข้อนี้อย่างน้อยจะต้องครอบคลุมในด้านต่อไปนี้

1. ความได้สัดส่วนของขนาดบริการกับสถานการณ์
2. คุณภาพบริการสูงสุดเท่าที่สามารถเป็นไปได้
3. อุปสรรคการรับบริการต่ำสุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ตัวชี้วัดหลัก

การรับมือสถานการณ์วิกฤติ ในฐานะบริการสาธารณะรูปแบบหนึ่งของกรุงเทพมหานคร นั้นจะต้องมีระดับคุณภาพที่วัดจากมิติดังต่อไปนี้สูงขึ้นในทุกด้าน และมีระดับความเข้มข้นของบริการสอดคล้องได้สัดส่วนกับรูปแบบหน่วยงาน / สถานการณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ทิศทางที่คาดหวัง	ค่าน้ำหนัก
ระดับคุณภาพบริการด้านการรับมือสถานการณ์วิกฤติ	ค่าพารามิเตอร์วัดระดับคุณภาพด้านการรับมือสถานการณ์วิกฤติ	ค่าพารามิเตอร์ปรับตัวดีขึ้นทุกค่า	1.25
ความได้สัดส่วนระหว่างความรุนแรงของสถานการณ์กับระดับของบริการ	ค่าพารามิเตอร์วัดระดับคุณภาพด้านการรับมือสถานการณ์วิกฤติ	ค่าพารามิเตอร์ปรับตัวดีขึ้นทุกค่า	1.25
ระดับอุปสรรคของการรับบริการ	ค่าพารามิเตอร์วัดระดับอุปสรรคของการรับบริการ	ค่าพารามิเตอร์ปรับตัวดีขึ้นทุกค่า	1.25

* ค่าพารามิเตอร์ให้ยึดตามค่าพารามิเตอร์ปัจจุบันที่ กทม.ใช้ หรือ ที่ ปก. กระทรวงมหาดไทยใช้

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 5 การประสานการดำเนินงานหลายหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง – Harmony of Co-operation

สาระสำคัญ

เป้าหมายในด้านนี้มุ่งเน้นการประสานให้การดำเนินงานระหว่างสองหน่วยงานขึ้นไป ที่เกี่ยวข้องกับการรับมือสถานการณ์วิกฤติในพื้นที่กรุงเทพมหานครร่วมกันมีความลื่นไหล ประสานการดำเนินงานร่วมกันอย่างไร้รอยต่อทั้งในสถานการณ์วิกฤติ และในสถานการณ์ปกติ กล่าวคือทำให้การประสานการดำเนินงานระหว่างสองหน่วยงานขึ้นไปมิใช่ภารกิจเฉพาะกาล ในสถานการณ์วิกฤติ แต่เกิดเป็นกรอบการทำงานร่วมกัน (co-operation framework) ระยะยาว ต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติกร่วมในสถานการณ์วิกฤตินั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ตัวชี้วัดหลัก

การประสานการดำเนินงานหลายหน่วยงานสามารถวัดประสิทธิภาพได้จากมิติ ทั้งในมิติด้านรูปแบบการประสานการดำเนินงานที่มีความครบถ้วน ความต่อเนื่องของการประสาน การดำเนินงานระยะยาว ความสม่ำเสมอของการประสานการดำเนินงานต่อเนื่องนอกสถานการณ์ วิกฤติ ไปจนถึงจำนวนหน่วยงานที่เข้าร่วมในกรอบการทำงานร่วมกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ทิศทางที่คาดหวัง	ค่าน้ำหนัก
การดำเนินงานร่วมกัน ในสถานการณ์วิกฤติ	ร้อยละของประเภทการดำเนินงานในรูปแบบ War Room จากประเภทการดำเนินงานทั้งหมดในสถานการณ์วิกฤติ	ร้อยละสูงขึ้น	1
ความลื่นไหล และกระชับ ของการดำเนินการร่วมกัน ระหว่างหน่วยงาน	อุปสรรคของการส่งต่อข้อมูล และการระดมทรัพยากร ระหว่างหน่วยงานภายใต้ สถานการณ์วิกฤติลดลง	ค่าพารามิเตอร์ที่สะท้อน อุปสรรคของการส่งต่อ ข้อมูล และการสนับสนุน ทรัพยากรลดลงทุกค่า (อาทิ เวลา จำนวนขั้นตอน)	1.25

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ทิศทางที่คาดหวัง	ค่าน้ำหนัก
จำนวน/ความหลากหลายของกรอบการร่วมดำเนินงานระยะยาว (นอกสถานการณ์วิกฤติ)	จำนวนกรอบการร่วมดำเนินงานระยะยาว / โปรแกรมร่วมดำเนินงานระหว่างหน่วยงานในสถานการณ์ปกติ ตัวอย่างเช่น โปรแกรมการฝึกซ้อม โปรแกรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ ฯลฯ	จำนวนกรอบการดำเนินงานร่วมกันเพิ่มสูงขึ้น และครอบคลุมสถานการณ์วิกฤติหลายประเภทมากขึ้น	1.25
ความสม่ำเสมอของการนำกรอบการร่วมดำเนินงานระยะยาวไปปฏิบัติ (นอกสถานการณ์วิกฤติ)	ความสม่ำเสมอของการดำเนินการตามกรอบการร่วมดำเนินงานระยะยาว / โปรแกรมร่วมดำเนินงานระหว่างหน่วยงานในสถานการณ์ปกติ	จำนวนชั่วโมงเพิ่มขึ้น / ความถี่เพิ่มขึ้น	1.25
หน่วยร่วมดำเนินงานภายใต้กรอบการร่วมดำเนินงานระยะยาว (นอกสถานการณ์วิกฤติ)	จำนวนหน่วยงานที่ร่วมในการร่วมดำเนินงานระยะยาว / โปรแกรมร่วมดำเนินงานระยะยาว	จำนวนหน่วยงานที่ร่วมในการร่วมดำเนินงานระยะยาว / โปรแกรมร่วมดำเนินงานระยะยาวเพิ่มขึ้น	1.25

* ค่าพารามิเตอร์ให้ยึดตามค่าพารามิเตอร์ปัจจุบันที่ กทม.ใช้ หรือ ที่ ปภ. กระทรวงมหาดไทยใช้

1.2.4 ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์หลัก เพื่อการขับเคลื่อน (Key Driver Strategy)

เพื่อตอบเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ทั้ง 5 เป้าหมายข้างต้น กรุงเทพมหานครจำเป็นต้องขับเคลื่อนตามประเด็นยุทธศาสตร์อย่างน้อย 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 1 การพัฒนากลไกการร่วม ดำเนินการระหว่างหน่วยงานในระยะยาว – Inter Actors & Co-operation Framework

สาระสำคัญ : การพัฒนากลไกความร่วมมือ และการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ครอบคลุมทั้งหน่วยที่มี Function โดยตรงในพื้นที่หน่วยงานที่มี Function โดยตรงในเชิงภารกิจตามประเภทสถานการณ์วิกฤติ และหน่วยงานที่มีบทบาทสนับสนุน

Key point สำคัญ คือการพัฒนากลไกการดำเนินงานร่วมกันตั้งแต่ในขั้นเตรียมการหรือในขั้นที่ยังมิได้เกิดสถานการณ์วิกฤติ และดำเนินการร่วมกันนอกเหนือจากกรอบการชักจูงประสานงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 2 การพัฒนาเตรียมความพร้อม กรุงเทพมหานครสู่ ‘เมืองมหานครทนทานวิกฤติ’ – Bangkok Resilient Metropolitan

สาระสำคัญ : การพัฒนากรุงเทพมหานครที่ครอบคลุมทั้งการพัฒนาเชิงกายภาพ การพัฒนาระบบงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีค่าพารามิเตอร์สำคัญสูงขึ้นในทุกด้าน หนึ่งเพื่อเพิ่ม ‘เกราะป้องกัน’ ให้รับผลกระทบจากสภาวะวิกฤติน้อยที่สุด อีกหนึ่งเพื่อให้สามารถฟื้นฟูสู่สภาพปกติได้มีประสิทธิภาพที่สุด

Key points สำคัญ คือการเสริมความพร้อมอย่างน้อย 4 ด้าน คือ (1) Knowhow & Insight (2) Physical & Infrastructure (3) Human Resource และ (4) Management Mechanism

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 3 การพัฒนากลไกการจัดการ และจัดสรรทรัพยากรเพื่อจัดการภาวะวิกฤติ – Smart Resource Management & Allocation

สาระสำคัญ : การออกแบบกลไกการบริหารจัดการ รวมถึงเครื่องมือย่อย (Micro Mechanism) ที่ตอบโจทย์ย่อยๆ และลดความยุ่งยากซับซ้อนของการจัดการทรัพยากรทั้งในมิติอำนาจการ และมิติปฏิบัติการ รวมถึงโจทย์เรื่องการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสูงสุด (Maximize Utility)

โดยทรัพยากรตามเป้าหมายในด้านนี้หมายถึง (1) สินทรัพย์ – Asset (2) สิ่งอำนวยความสะดวก – Facility (3) ครุภัณฑ์ – Hardware (4) อุปกรณ์ – Equipment และ (5) ทรัพยากรสิ้นเปลือง – Resource

Key point สำคัญคือ ระบบจัดการ และโยกย้ายทรัพยากรที่ตอบโจทย์ทั้งในด้าน

1. การสร้างความกระชับของการนำทรัพยากรมาใช้งาน – ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายด้าน Time Consumption และระดับความเสียหายและผลกระทบจากสถานการณ์วิกฤติอย่างมีนัยสำคัญ
2. การสร้างความได้สัดส่วนระหว่างการใช้ทรัพยากร กับสภาพหน่วยงาน
3. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสูงสุด (Maximize Utility)

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 4 การกระจาย/ลดการกระจุกตัวของโครงสร้างการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤติ – Decentralize & DE concentration of Management System

สาระสำคัญ : การลดสภาพกระจุกตัวของการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติอำนาจการ และการจัดการทรัพยากรในพื้นที่เกิดภัยให้มีความใกล้ชิดกับระบบการสั่งการหน่วยงานและเผชิญเหตุมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการโยกย้ายทรัพยากร ซึ่งกระทบกับเป้าหมายด้าน Time Consumption อย่างมีนัยสำคัญทั้งในขั้นตอนการระงับเหตุ การควบคุมความเสียหาย การบรรเทาสถานการณ์ และการฟื้นฟูสู่สภาวะปกติ

Key point สำคัญคือการถ่ายทอดโครงสร้าง Actors ในรูปแบบที่ใช้กับกรุงเทพมหานคร ทั้งเมืองลงไปยังระดับการทำงานในระดับเขต หรือ ย่อยกว่านั้น โดยโครงสร้าง Actors ที่ออกแบบจะต้องมีกรอบโครงของ Function กรอบทรัพยากร และกรอบอัตรากำลังที่มีความเหมาะสม

ประเด็นยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ด้านข้างต้นสามารถสรุปรายละเอียดอย่างกระชับได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 1 :	
การพัฒนากลไกการร่วมดำเนินการระหว่างหน่วยงานในระยะยาว	
Strategy 1: Inter actors Co-operation Framework	
Key Point การพัฒนากลไกการดำเนินงานร่วมกันตั้งแต่ในขั้นเตรียมการ หรือในขั้นที่ยังมิได้เกิดสถานการณ์วิกฤติ และดำเนินการร่วมกันนอกเหนือจากกรอบการชักจูงประสานงาน	เป้าหมายหลัก - สร้างกรอบความร่วมมือ/กรอบการดำเนินงานร่วมกันในระยะยาว นอก สถานการณ์วิกฤติ - สร้างกลไกถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญ
ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 2 :	
การพัฒนาเตรียมความพร้อมกรุงเทพมหานครสู่ “เมืองมหานครทนทานวิกฤติ”	
Strategy 2: Bangkok Resilient Metropolitan	
Key Point การเสริมความพร้อม กทม.อย่างน้อย 4 ด้าน คือ (1) Knowhow & Insight (2) Physical & Infrastructure (3) Human Resource (4) Management Mechanism	เป้าหมายหลัก - กทม. รับผลกระทบจากสภาวะวิกฤติน้อยที่สุด - กทม.ฟื้นคืนสู่สภาวะปกติได้เร็วที่สุด
ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 3 :	
การพัฒนากลไกการจัดการ และจัดสรรทรัพยากรเพื่อจัดการสภาวะวิกฤติ	
Strategy 3: Smart Resource Management & Allocation	
Key Point ระบบจัดการ และโยกย้ายทรัพยากรที่ตอบสนองทั้งในด้าน (1) การสร้างความกระชับของการนำทรัพยากรมาใช้งาน – ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายด้าน Time Consumption และระดับความเสียหายและผลกระทบจากสถานการณ์วิกฤติอย่างมีนัยสำคัญ	เป้าหมายหลัก - ทรัพยากรถูกใช้ประโยชน์สูงสุด - ทรัพยากรถูกใช้อย่างทันทั่วถึง - ทรัพยากรถูกใช้อย่างได้สัดส่วนกับสภาพหน้างาน - ประสิทธิภาพด้านการจัดการสถานการณ์วิกฤติสูงขึ้น

(2) การสร้างความได้สัดส่วนระหว่างการใช้ทรัพยากรกับสภาพหน้างาน (3) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสูงสุด (Maximize Utility)	
ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 4 : การกระจาย/ลดการกระจุกตัวของโครงสร้างการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤติ	
Strategy 4: Decentralize & DE concentration of Management System	
Key Point - การถ่ายทอดโครงสร้าง Actors ในรูปแบบที่ใช้กับกรุงเทพมหานครทั้งเมืองลงไปยังระดับการทำงานในระดับเขต หรือ ย่อยกว่า - มีการออกแบบกรอบโครงสร้างของ Function กรอบทรัพยากร และกรอบอัตรากำลังที่มีความเหมาะสม	เป้าหมายหลัก การลดสภาพกระจุกตัวของการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติด้านอำนาจการ และการจัดการทรัพยากรในพื้นที่เกิดภัยให้มีความใกล้ชิดกับระบบการสั่งการหน้างานและเผชิญเหตุมากยิ่งขึ้น

ประเด็นยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ประเด็นข้างต้นนั้นสามารถตอบโจทย์เป้าหมายยุทธศาสตร์หลักทั้ง 5 เป้าหมายโดยสามารถอธิบายสรุปได้ตามตารางเปรียบเทียบดังต่อไปนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์	รายละเอียด				
ด้านที่ 1 การพัฒนาภาคีการร่วมดำเนินการระหว่างหน่วยงานในระยะยาว	มิติ (1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (2) การพัฒนาระบบงาน		รูปแบบกลยุทธ์ การสร้างความร่วมมือ และการพัฒนาระบบการทำงานร่วมกัน		
	เป้าหมายยุทธศาสตร์ที่สามารถตอบโจทย์ได้				
	(1) Resilient	(2) Robustness	(3) Time Consumption	(4) Quality	(5) Harmony of Co-operation

ประเด็นยุทธศาสตร์	รายละเอียด				
<p>ด้านที่ 2 การพัฒนา เตรียมความพร้อม กรุงเทพมหานคร สู่ “เมืองมหานคร มหานครวิภูติ”</p>	<p>มิติ (1) งานโยธา/สาธารณูปโภค (2) การพัฒนาระบบงาน (3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์</p>		<p>รูปแบบกลยุทธ์ การเสริมความพร้อมล่วงหน้า ผ่านการทบทวนสภาพเดิม และเสริมปัจจัยความพร้อมใหม่</p>		
	เป้าหมายยุทธศาสตร์ที่สามารถตอบโจทย์ได้				
	(1) Resilient	(2) Robustness	(3) Time Consumption	(4) Quality	(5) Harmony of Co-operation
<p>ด้านที่ 3 การพัฒนากลไก การจัดการ และจัดสรรทรัพยากร เพื่อจัดการ สถานะวิภูติ</p>	<p>มิติ (1) การพัฒนาระบบงาน (2) การจัดการ/จัดสรรทรัพยากร</p>		<p>รูปแบบกลยุทธ์ พัฒนาระบบงาน/ระบบงานย่อย ที่เน้นเรื่องการจัดการทรัพยากร</p>		
	เป้าหมายยุทธศาสตร์ที่สามารถตอบโจทย์ได้				
	(1) Resilient	(2) Robustness	(3) Time Consumption	(4) Quality	(5) Harmony of Co-operation
<p>ด้านที่ 4 การกระจาย/ ลดการกระจุกตัว ของโครงสร้าง การบริหารจัดการ ในสถานการณ์วิภูติ</p>	<p>มิติ (1) การพัฒนาระบบงาน (2) การออกแบบหน่วยปฏิบัติ (3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์</p>		<p>รูปแบบกลยุทธ์ การถอดองค์ประกอบหน่วยปฏิบัติ ระดับส่วนกลางลงมายังระดับเขต และปรับแต่ง Function / โครงสร้าง ส่วนต่างๆ ให้สอดคล้องกับภารกิจ</p>		
	เป้าหมายยุทธศาสตร์ที่สามารถตอบโจทย์ได้				
	(1) Resilient	(2) Robustness	(3) Time Con- sumption	(4) Quality	(5) Harmony of Co-operation

* ตอบโจทย์โดยตรง

มีส่วนตอบโจทย์

1.2.5 (ร่าง) แผนปฏิบัติการ (Action Plan) และโครงการหลักเพื่อขับเคลื่อน (Flagship Project)

จากประเด็นยุทธศาสตร์ข้างต้นเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดผลตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ โดยมีค่าเป้าหมายสอดคล้องกับทิศทางที่คาดหวัง กรุงเทพมหานครจำเป็นต้องขับเคลื่อนผ่านโครงการหลัก (flagship projects) โดยแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์โครงการหลักที่เกี่ยวข้อง สรุปสาระสำคัญในนี้จะพิจารณาจากลำดับความสำคัญของโครงการที่ควรดำเนินการมากที่สุดก่อนหลัง (แบ่งเป็น เร่งด่วน ปานกลาง และต่ำ) ระยะเวลาการดำเนินงานภายใน 5 ปี โดยกำหนดระยะเวลาให้สอดคล้องกับลำดับความสำคัญเพื่อให้โครงการที่มีความสำคัญสูงสุดหรือโครงการที่มีความพร้อม/ความง่ายในการดำเนินงานได้ดำเนินการก่อน (แบ่งเป็น ปีที่ 1-3 ปีที่ 2-4 ปีที่ 3-5 และปีที่ 4-5) และหน่วยงานรับผิดชอบหลัก/หน่วยงานสนับสนุนที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ตามตารางข้างล่าง

ทั้งนี้ การดำเนินการ (implementation) ให้บรรลุผลตามแผนแม่บทปฏิบัติการ ต้องอาศัยการประสานงานข้ามภาคส่วนและทำให้โครงการหลักเพื่อขับเคลื่อนเป็นส่วนหนึ่งในแผนปฏิบัติการราชการประจำปีของแต่ละหน่วยงานมีส่วนร่วมไปรับผิดชอบที่ตามอำนาจหน้าที่และภารกิจของหน่วยงาน กล่าวคือ การดำเนินแผนแม่บทที่ต้องร่วมกันระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนจะต้องพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนเพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ โดยในระยะเริ่มแรกควรเริ่มจากการกำหนดความรับผิดชอบเพื่อจัดทำขอบเขตของงานหรือข้อกำหนดโครงการ (Terms of Reference) อย่างละเอียดในโครงการหลักเพื่อขับเคลื่อน รวมทั้งแผนการดำเนินโครงการที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การติดตามผลของกิจกรรม แผนงานหรือโครงการ และมาตรการแก้ไขปัญหาอย่างละเอียดด้วย (detailed design concepts)

	ลำดับ ความสำคัญ	ระยะเวลา ดำเนินการ (ภายใน 5 ปี)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงาน สนับสนุน
ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 1 การพัฒนากลไกการร่วมดำเนินการระหว่างหน่วยงานในระยะยาว - Inter Actors Co-operation Framework				
Project 01-001 : Inter-actors Execute Platform	ปานกลาง	ปีที่ 2-4	สปก.	สกก. สนพ.

	ลำดับ ความสำคัญ	ระยะเวลา ดำเนินการ (ภายใน 5 ปี)	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	หน่วยงาน สนับสนุน
สนอ. สนย.	เร่งด่วน	ปีที่ 1-3	สพข. สปภ.	สกก. สนพ. สนอ. สนย. สนน. สสล. สจส. สยป.
ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 2 การพัฒนาเตรียมความพร้อมกรุงเทพมหานครสู่ “เมืองมหานครทนทานวิกฤติ” - Bangkok Resilient Metropolitan				
Project 02-001 : Bangkok Resilient Metropolitan Enhancement Program	ปานกลาง	ปีที่ 3-5	สนย.	สปภ. สยป.
Project 02-002 : Institution & Regulation framework Enhancement Program	เร่งด่วน	ปีที่ 1-3	สพข.	-
Project 02-003 : Human Resource Enhance Program	เร่งด่วน	ปีที่ 1-3	สพข. สกก.	สปภ. สกก. สนพ. สนอ. สนย. สนน. สสล. สจส. สยป.
Project 02-004 : DSS Technology for better foresight & Decision making	ต่ำ	ปีที่ 4-5	สปภ. สยป.	สนพ. สนอ. สนย. สนน. สสล. สจส.
ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 3 การพัฒนากลไกการจัดการ และจัดสรรทรัพยากรเพื่อจัดการสภาวะวิกฤติ - Smart Resource Management & Allocation				
Project 03-001 : Integrated Inventory Management Platform	ปานกลาง	ปีที่ 3-5	สปภ. สยป. สนค.	สนพ. สนอ. สนย. สนน. สสล. สจส.
Project 03-002 : Budget tools	เร่งด่วน	ปีที่ 1-3	สยป. สงม.กทม. สนค.	สปภ. สนพ. สนอ. สนย. สนน. สสล. สจส.
ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 4 การกระจาย/ลดการกระจุกตัวของโครงสร้างการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤติ - Decentralize & DE concentration of Management System				
Project 04-001 : การศึกษาออกแบบเพื่อสร้างกลไกการรับมือสภาวะวิกฤติระดับเขต	ปานกลาง	ปีที่ 2-4	สปภ. สำนักงานเขต	

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 1 การพัฒนากลไกการร่วม ดำเนินการระหว่างหน่วยงานในระยะยาว – Inter Actors Co-operation Framework

ประเด็นยุทธศาสตร์นี้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรุงเทพมหานครควบคู่กัน โครงการหลักที่เกี่ยวข้องจึงประกอบด้วยโครงการมิติพัฒนาระบบงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนี้

Project 01-001 : Inter-actors Execute Platform

ลำดับความสำคัญ : ปานกลาง

ระยะเวลาดำเนินงาน : ปีที่ 2-4

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สปภ.

สาระสำคัญ : โครงการพัฒนาระบบงาน และระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหลายหน่วยงาน ที่ครอบคลุมระบบงานแบบ War Room สำหรับสถานการณ์วิกฤติ และระบบงานในสถานการณ์ปกติเพื่อเสริมการทำงานร่วมกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการจัดการองค์ความรู้ และการฝึกอบรมร่วมกัน

โครงการนี้ควรครอบคลุมทั้งการพัฒนาในฝั่ง Hardware ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก (facility) ที่เกี่ยวข้อง ฝั่ง Software ที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการระบบ Co-Operation Platform ที่ กทม.ใช้งานในปัจจุบันร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามาร่วมกันภายใต้สภาพแวดล้อม (environment) และโครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure) ของระบบสารสนเทศที่ดูแลโดยกรุงเทพมหานคร

Project 01-002 : KM Network & Long Term Experience Exchange Program

ลำดับความสำคัญ : เร่งด่วน

ระยะเวลาดำเนินงาน : ปีที่ 1-3

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สพข. สปภ.

สาระสำคัญ : โครงการพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้และการฝึกอบรมระหว่างหน่วยงาน ปฏิบัติการหน้างานของกรุงเทพมหานคร รวมถึงหน่วยงานพันธมิตรด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเข้าร่วมกับหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทั้งในเชิงปฏิบัติและในเชิงทฤษฎี โดยเน้นไปที่ภัยอุบัติใหม่ต่าง ๆ ที่กรุงเทพมหานครขาดความคุ้นชิน เช่น ไฟไหม้สารเคมี ไฟไหม้แบตเตอรี่ลิเทียมไอออน การรับมือภัยความไม่สงบ เป็นต้น

โครงการนี้ควรครอบคลุมทั้งในส่วนของการจัดทำหลักสูตร การจัดทำตัวองค์ความรู้ (knowledge body) การถอดประสบการณ์ (experience extraction) ไปจนถึงการออกแบบวิธีการถ่ายทอดประสบการณ์ และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก (facility) สำหรับการฝึกอบรมในสถานการณ์ต่าง ๆ

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 2 การพัฒนาเตรียมความพร้อม กรุงเทพมหานครสู่ “เมืองมหานครทนทานวิกฤติ” - Bangkok Resilient Metropolitan

ประเด็นยุทธศาสตร์นี้ครอบคลุมการสร้างความแข็งแกร่งทนทานของกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้านสำคัญ ได้แก่

- (1) ความแข็งแกร่งทนทานด้านกายภาพของกรุงเทพมหานครทั้งในเชิงพื้นที่ของเมือง โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุขโรค และการจัดการพื้นที่ชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจ
- (2) ความแข็งแกร่งด้านองค์ความรู้ เทคนิคดำเนินการ และความเข้าใจ (knowledge, technique , and insight)
- (3) ความแข็งแกร่งด้านระบบงาน และระบบจัดสรรทรัพยากร
- (4) ความแข็งแกร่งด้านทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในส่วนผู้ทำงานและประชาชน (ให้สามารถดูแลตัวเองได้บ้างในภาวะวิกฤติ)

จะเห็นว่าความจำเป็นทั้ง 4 ด้านข้างต้นเกี่ยวข้องกับมิติภารกิจของกรุงเทพมหานคร ทั้งในด้านงานโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการวางแผนระบบงาน และด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาโครงการหลักที่ตอบทั้ง 4 ด้านประกอบด้วย

Project 02-001 : Bangkok Resilient Metropolitan Enhancement Program

ลำดับความสำคัญ : ปานกลาง

ระยะเวลาดำเนินงาน : ปีที่ 3-5

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สนย.

สาระสำคัญ : เป็นโครงการด้านการสำรวจและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์วิกฤติ รวมถึงที่เกี่ยวข้องกับ Function ของเมืองทั้งในด้านการอยู่อาศัย และด้านเศรษฐกิจทั้งหมด โดยเริ่มตั้งแต่

- (1) การจัดทำรายการ (checklist) การสำรวจ และเกณฑ์ (criteria) การประเมินโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคทั้งระบบ
- (2) การสำรวจปัญหาและประเมินความเสี่ยง
- (3) การจัดทำ Enhancement Program
- (4) การดำเนินการปรับปรุง

การดำเนินงานในลำดับที่ (1) – (3) ควรเริ่มทำในปีที่ 3 และ (4) ควรดำเนินการตั้งแต่ปีที่ 5

โครงการนี้สามารถดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งภายใต้แผนงานโยธาของกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจเน้นย้ำความสำคัญและรับระดับความสำคัญขึ้นมาเหนือกว่างานโยธาแผนงานอื่นๆ

Project 02-002 : Institution & Regulation framework Enhancement Program

ลำดับความสำคัญ : เร่งด่วน

ระยะเวลาดำเนินงาน : ปีที่ 3-5

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สปภ. สกค.

สาระสำคัญ : เป็นโครงการที่เน้นการทบทวนโครงสร้างกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสถานการณ์วิกฤติในทุกลำดับศักดิ์ของกฎหมาย เพื่อชี้จุดเปราะบาง (pain point) ในกฎหมาย โดยควรครอบคลุมในประเด็นดังนี้

- (1) บทนิยาม คำจำกัดความ และการลดความสับสนของคำที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์
วิกฤติ
- (2) การจัดทำประมวลกฎ ระเบียบ และข้อบังคับด้านการบริหารจัดการในสถานการณ์
วิกฤติในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งปริมาณของกฎระเบียบให้ชัดเจนระหว่าง
งานที่มีขอบข่ายเกี่ยวเนื่องกันในเชิงภารกิจ และในเชิงอำนาจหน้าที่หน่วยงาน
- (3) เสนอแนวทางปรับปรุงกฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่ล้าสมัยและไม่สอดคล้องกับสภาพ
หน่วยงานจริง การแก้ไขถ้อยคำให้ชัดเจนขึ้น และการจัดทำแนวทางการตีความไปใน
ทิศทางเดียวกัน
- (4) จัดทำผังความสัมพันธ์ทางกฎหมายและอำนาจหน้าที่ระหว่างภารกิจของหน่วยงาน
ที่ร่วมปฏิบัติงานในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นองค์ความรู้สำหรับงานอำนวย
การ งานปฏิบัติงาน และงานจัดทำแผนร่วมดำเนินงาน
- (5) จัดทำขั้นตอนปฏิบัติมาตรฐาน (standard procedure) และคำสั่งกระบวนงาน
(work instruction) ในส่วนที่ยังไม่มีความชัดเจนให้ชัดเจน และถ่ายทอดลงไปยัง
หน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานครและหน่วยปฏิบัติระดับเขต

การดำเนินงานในลำดับที่ (1) – (4) ควรเริ่มทำในปีที่ 1 และ (5) ควรดำเนินการตั้งแต่
ปีที่ 3 หลังจากที่ดำเนินการในลำดับที่ (1) – (4) เรียบร้อยแล้ว

Project 02-003 : Human Resource Enhance Program

ลำดับความสำคัญ : เร่งด่วน

ระยะเวลาดำเนินงาน : ปีที่ 1-3

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สพท. สกก. สปภ.

สาระสำคัญ : เป็นโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรบุคลากรในสังกัด
กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานพันธมิตรที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ ครอบคลุมทั้งระดับอำนาจการ
และระดับปฏิบัติการ ให้เกิดประสบการณ์ และเกิดความทรงจำอัตโนมัติ (muscle memory)
ในการรับมือภาวะวิกฤติรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภาวะวิกฤติที่พบได้บ่อยครั้ง และภาวะวิกฤติจาก
ภัยอุบัติใหม่

โครงการนี้ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับโครงการรหัส 01-002 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้ปฏิบัติการของกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่มีความต้องการเฉพาะทาง ในขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องจัดโปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับประชาชนเพื่อให้เข้าใจถึงความจำเป็นพื้นฐานที่กำหนดแนวปฏิบัติ (fundamental protocol) สำหรับภาวะวิกฤติรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเข้าใจว่าการกระทำ/พฤติกรรมแบบใดที่เป็นภาระให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ การกระทำแบบใดที่ช่วยแบ่งเบาภาระ และสร้างเสริมความปลอดภัยในแต่ละสถานการณ์

Project 02-004 : DSS Technology for better foresight & Decision making

ลำดับความสำคัญ : ต่ำ

ระยะเวลาดำเนินงาน : ปีที่ 4-5

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สปภ. สยป.

สาระสำคัญ : โครงการนี้มุ่งเน้นการยกระดับระบบแผนที่ความเสี่ยง (risk map) ซึ่งเป็นเครื่องมือเดิมของกรุงเทพมหานคร สู่การเป็นระบบฐานข้อมูลและระบบการสนับสนุนการตัดสินใจ (decision support system: DSS) อย่างเต็มรูปแบบ โดยขยายผลจากระบบเดิมที่มีรูปแบบการทำงานไปในแนวทางฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ให้เป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ประกอบการตัดสินใจได้ทั้งในระดับบริหาร อำนวยการ และปฏิบัติการ

โครงการนี้สามารถดำเนินการผ่านการเพิ่มคุณลักษณะการใช้งาน (feature) และองค์ประกอบของระบบ (module) รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถของระบบแผนที่ความเสี่ยง (risk map) เดิมที่มีอยู่ อย่างน้อยดังนี้

- (1) การเพิ่มความถูกต้องแม่นยำ ของข้อมูลจุดสำคัญ (point of interest – POI) ที่มีอยู่เดิมในระบบแผนที่ความเสี่ยง ให้มีความครบถ้วน และสอดคล้องกับจุดพิกัดจริง
- (2) การเพิ่ม Feature ในส่วนการสนับสนุนการวิเคราะห์ และจัดทำ Operation Recommendation สำหรับสถานการณ์หลายรูปแบบ โดยกรุงเทพมหานครอาจพิจารณาประยุกต์ใช้เทคนิคด้านตัวแบบคณิตศาสตร์ (mathematics model)

การจำลองสถานการณ์ (simulation) และการประมวลผลด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ มาปรับใช้

- (3) การเพิ่ม Feature ในส่วนของการคำนวณอัตราความเสียหายในกรณีที่เกิดสภาวะวิกฤติในระดับที่แตกต่างกัน เพื่อประเมินระดับความเสี่ยง กรอบวงความเสี่ยง และจุดเสี่ยงในแต่ละพื้นที่

การปรับปรุงเพิ่มเติมข้างต้น จะช่วยยกระดับให้ระบบแผนที่ความเสี่ยงจากเดิมที่เป็นระบบฐานข้อมูล สู่การเป็นเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจอย่างเต็มรูปแบบ สนับสนุนงานระดับบริหาร อำนวยการ และปฏิบัติการได้อย่างลงตัว

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 3 การพัฒนากลไกการจัดการและจัดสรรทรัพยากรเพื่อจัดการสภาวะวิกฤติ – Smart Resource Management & Allocation

จุดเน้นของประเด็นยุทธศาสตร์นี้คือการตอบโจทย์ด้านการจัดการทรัพยากรที่ครอบคลุมทั้งทรัพยากรที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวก ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ และวัสดุสิ้นเปลืองรูปแบบต่าง ๆ ให้มีลักษณะ ดังนี้

- (1) เป็นระบบงานที่มีความยืดหยุ่นครอบคลุมประเด็นเชิงอำนวยการ และลดความซับซ้อนของระบบที่ใช้ในปัจจุบัน
- (2) เป็นระบบเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการที่ครอบคลุมมิติด้านการจัดการ จัดสรร และติดตามการใช้งานทรัพยากร
- (3) เป็นระบบจัดสรรทรัพยากรให้สามารถโยกย้ายทรัพยากรและระบบโลจิสติกส์ได้ทันท่วงทีในระยะเวลาที่สั้นที่สุด เพื่อมิให้กระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการสภาวะวิกฤติ
- (4) เป็นระบบเพื่อการตัดสินใจการใช้ทรัพยากรเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด (maximize utilities)

โครงการหลักที่เกี่ยวข้องจึงประกอบด้วย

Project 03-001 : Integrated Inventory Management Platform

ลำดับความสำคัญ : ปานกลาง

ระยะเวลาดำเนินงาน : ปีที่ 3-5

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สปภ. สยป. สนค.

สาระสำคัญ : โครงการนี้ครอบคลุมการออกแบบระบบงาน และระบบสารสนเทศที่ครอบคลุมตั้งแต่ขั้นการคิดออกแบบและการออกแบบใหม่ (design & redesign) ระบบจัดการทรัพยากร สิทธิทรัพย์ ครุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ของกรุงเทพมหานครทั้งระบบ โดยมุ่งดำเนินการ ดังนี้

- (1) การบูรณาการการคิดเรื่องทรัพยากรให้สิทธิทรัพย์ สิ่งอำนวยความสะดวก ครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรสิ้นเปลือง ถูกคิดคำนวณและตัดสินใจบนฐานเดียวกัน คือการลดการใช้เวลา (Time Consumption) ให้มากที่สุดเป็นเป้าหมายแรก
- (2) การบูรณาการระบบไหลเวียนข้อมูลของทรัพยากรทุกประเภทให้อยู่บน Platform เดียวกัน กล่าวคืออยู่บนฐานข้อมูลเดียวกัน รวมถึงอยู่ภายใต้กระบวนการ Cleansing การสอบทาน และการประกันคุณภาพข้อมูลตามหลัก Data Governance เดียวกัน
- (3) มีระบบ Inventory System กลางระบบเดียวกันสำหรับจัดการทรัพยากรทุกประเภท ทำงานร่วมกับระบบทะเบียนสิทธิทรัพย์ที่กรุงเทพมหานครใช้งานในปัจจุบัน
- (4) จะต้องคำนึงถึงระบบ Warehouse และระบบ Logistics การโยกย้ายทรัพยากรระหว่างคลังกลาง จุดปฏิบัติการส่วนหน้า (outpost) และจุดเกิดเหตุที่ตอบโจทย์เรื่อง Time Consumption ได้
- (5) ระบบงานทั้งหมดจะต้องออกแบบไปพร้อมกับการขั้นตอนปฏิบัติมาตรฐาน (standard procedure) คำสั่งกระบวนงาน (work instruction) และกระบวนการฝึกอบรม

การดำเนินงานในลำดับที่ (1) – (2) ควรเริ่มทำในปีที่ 3 และ (3) - (5) ควรดำเนินการตั้งแต่ปีที่ 5 หลังจากที่ดำเนินการในลำดับที่ (1) – (2) เรียบร้อยแล้ว

กล่าวโดยสรุปได้ว่าโครงการนี้คือการออกแบบ การออกแบบใหม่ และการบูรณาการระบบจัดการทรัพยากรของกรุงเทพมหานครอย่างน้อย 3 มิติคือ

- (1) การบูรณาการด้านระบบงานที่ประสานงานจัดการ Inventory งานจัดการคลังทรัพยากร งานทะเบียนทรัพยากร งานบริหารการโยกย้ายและโลจิสติกส์ และงานจัดสรรสัดส่วนทรัพยากรไว้บน Platform เดียวกัน และใช้สภาพแวดล้อม (environment) การทำงานเดียวกัน
- (2) การบูรณาการด้านประเภททรัพยากรให้คิด บริหารจัดการ และดำเนินการบนฐานคติเดียวกัน
- (3) การบูรณาการด้านพื้นที่ปฏิบัติการระดับส่วนกลาง กลุ่มพื้นที่ และหน่วยงานเข้าด้วยกัน

Project 03-002 : Budget tools

ลำดับความสำคัญ : เร่งด่วน

ระยะเวลาดำเนินงาน : ปีที่ 1-3

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สยป. สงม.กทม. สนค.

สาระสำคัญ : โครงการนี้เกี่ยวข้องกับการออกแบบระบบงบประมาณ และการจัดสรรทรัพยากรประเภทตัวเงินให้สอดคล้องกับลักษณะของการจัดการสถานการณ์วิกฤติตามยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่เสนอตามแผนแม่บทฉบับนี้ โดยมีประเด็นสำคัญคือ

- (1) มีการจัดสัดส่วนงบประมาณ (proportions) ที่สนับสนุนความคล่องตัวและความยืดหยุ่น
- (2) มีเทคนิคงบประมาณที่จัดการเรื่องค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเป็นพิเศษในบริบทของกรุงเทพมหานครได้
- (3) มีเครื่องมือทางการเงินที่เสริมสภาพคล่องให้กับกรุงเทพมหานคร

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 4 การกระจาย/ลดการกระจุกตัว ของโครงสร้างการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤติ – Decentralize & DE concentration of Management System

โจทย์ประการสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการรับมือสภาวะวิกฤติในบริบทของกรุงเทพมหานคร ทั้งในด้านการใช้เวลา (Time Consumption) และคุณภาพบริการ (Quality) คือปัญหาการกระจุกตัว (concentration) ของระบบงานเพื่อรับมือสภาวะวิกฤติ ตัวอย่างที่เห็นได้ในเชิงประจักษ์คือกลไกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในปัจจุบันที่พบปัญหาด้านการกระจายกลไก (function) ลงไปยังระดับเขต ส่งผลให้การรับมือและลดผลกระทบขั้นต้น (first aid mitigation) โดยหน่วยงานระดับเขต และหน่วยปฏิบัติงานที่ใกล้ชิดหน้างานอื่น ๆ มีอำนาจและศักยภาพกระจุกตัวไม่เพียงพอ ความไม่เพียงพอดังกล่าวปรากฏทั้งในมิติด้านอำนาจหน้าที่ ระบบงานที่รองรับ ทรัพยากรที่จำเป็น และอัตรากำลังที่ไม่สอดคล้องกับสภาพหน้างานจริง

โครงการที่เกี่ยวข้องจึงมุ่งเน้นในเรื่องการออกแบบและจัดตั้งหน่วยงาน หน่วยกำลัง หรือ Agent Unit รูปแบบอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพความจำเป็นต่อการระงับเหตุขั้นต้นในระดับพื้นที่ โดยมีรายละเอียดโครงการหลักดังนี้

Project 04-001 : การศึกษาออกแบบเพื่อสร้างกลไกการรับมือสภาวะวิกฤติระดับเขต

ลำดับความสำคัญ : ปานกลาง

ระยะเวลาดำเนินงาน : ปีที่ 2-4

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สปภ. สำนักงานเขต

สาระสำคัญ : โครงการนี้มุ่งเน้นออกแบบการวิเคราะห์และพิจารณาตัวเลือกการดำเนินงาน (option analysis) ที่สอดคล้องกับความจำเป็นด้านการรับมือสภาวะวิกฤติระดับเขตว่าตัวแบบการดำเนินงานรูปแบบใดที่สอดคล้องกับความจำเป็น และไม่กระทบกับระบบงานเดิมที่ผู้ปฏิบัติคุ้นชินมากจนเกินไป โดยการศึกษาออกแบบนั้นจะต้องครอบคลุมอย่างน้อยประเด็นดังต่อไปนี้

1. การออกแบบอำนาจหน้าที่และภารกิจ (function design)
2. การออกแบบโครงสร้างองค์กร และอัตรากำลัง (organization & manpower Design)

3. การออกแบบการดำเนินงาน และการร่วมดำเนินงาน (operation & co-operation Design)
4. การออกแบบโครงสร้างระบบทรัพยากร (resource management design)
5. การออกแบบกลไกการกำกับดูแล (regulatory framework design)
6. การออกตัวแบบการวิเคราะห์และพิจารณาตัวเลือกดำเนินการที่เหมาะสม (option analysis)
7. การสอบทานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (technical hearing)
8. การสอบทานปัญหาอุปสรรค และเสนอแนวทางขจัดอุปสรรค

1.2.6 การเชื่อมโยงแผนแม่บทการบริหารจัดการเมือง ในสถานการณ์วิกฤตกับแผนระดับต่าง ๆ

ในหัวข้อนี้ กล่าวถึงการเชื่อมโยงประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ และโครงการหลักขับเคลื่อนว่ามีส่วนที่สอดคล้องกับแผนในระดับต่าง ๆ อย่างไรบ้างในรูปของตารางข้างล่าง ได้แก่

หนึ่ง ความสอดคล้องกลยุทธ์ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2564-2570 ในการจัดทำแผนป้องกันของกรุงเทพมหานครได้กำหนดยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ดังที่จะอธิบายต่อไป แต่ในแผนของกรุงเทพมหานครจะกำหนดกลยุทธ์ และแผนงาน/โครงการของตนเอง การเชื่อมโยงในที่นี้จะเน้นที่ระดับกลยุทธ์เป็นหลัก

สอง ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ (การพัฒนา) ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการและประยุกต์ใช้นวัตกรรมด้านสาธารณภัย กับยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย กับส่วนที่ 2 การจัดการสาธารณภัยให้มีมาตรฐาน (การปฏิบัติการ) ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการในภาวะฉุกเฉินแบบบูรณาการ และยุทธศาสตร์ที่ 5 การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน การเชื่อมโยงในที่นี้จะเน้นที่ระดับยุทธศาสตร์ที่สัมพันธ์กับกลยุทธ์ในแผนของกรุงเทพมหานครตามข้อแรก

สาม ความสอดคล้องกับลำดับความสำคัญ (priority) ตามกรอบปฏิญญาเซนได เพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ.2558-2573 ประกอบด้วย 1) Priority 1 Understanding disaster risk 2) Priority 2 Strengthening disaster risk governance to manage disaster risk 3) Priority 3 Investing in disaster risk reduction for resilience 3) Priority 4 Enhancing disaster preparedness for effective response, and to «Build Back Better» in recovery, rehabilitation and reconstruction โดยทั้งสี่ด้านจะประกอบด้วยรายละเอียดที่เป็นข้อย่อยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับประเทศและท้องถิ่น (National and local levels) และระดับโลกกับอนุภูมิภาค (Global and regional levels) แต่ในการเชื่อมโยงนี้จะเน้นเฉพาะลำดับความสำคัญระดับประเทศและท้องถิ่น

ทั้งนี้ การเชื่อมโยงแผนแม่บทกับในระดับท้องถิ่น ประเทศ และนานาชาติจะเห็นว่าการโครงการในบางแผนแม่บทอาจตอบโจทย์ทั้งสามระดับ แต่บางโครงการอาจตอบโจทย์แค่เพียงระดับเดียว คณะนักวิจัยจะพิจารณาจากคำอธิบายของกลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ และลำดับความสำคัญ ในเนื้อหาของแผนมากกว่าการพิจารณาเพียงหัวข้อเพื่อนำมาเทียบเคียงกับแผนแม่บทให้เชื่อมโยงได้อย่างชัดเจนและมีน้ำหนัก

การเชื่อมโยงประเด็นเชิงยุทธศาสตร์และโครงการหลักของแผนแม่บทการบริหารจัดการเมืองในสถานการณ์วิกฤติกับแผนในระดับต่าง ๆ

แผนแม่บทการบริหารจัดการเมือง ในสถานการณ์วิกฤต		กลยุทธ์ ตามแผนการ ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2564-2570	ยุทธศาสตร์ ตามแผนป้องกัน และบรรเทา สาธารณภัย แห่งชาติ พ.ศ.2564-2570	ลำดับความสำคัญ (priority) ตามกรอบ ปฏิญญาเซนไตเพื่อ การลดความเสี่ยง จากภัยพิบัติ พ.ศ.2558-2573
ประเด็นเชิง ยุทธศาสตร์/ โครงการหลัก ขับเคลื่อน	เป้าหมายเชิง ยุทธศาสตร์			
ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 1 การพัฒนากลไกการร่วมดำเนินการระหว่างหน่วยงานในระยะยาว - Inter Actors & Co-operation Framework				
Project 01-001 : Inter-actors Execute Platform	- Robustness - Mitigation Quality - Harmony of Co-operation	กลยุทธ์ 1.4.3 พัฒนา และใช้ระบบข้อมูล ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สำคัญเพื่อสนับสนุนการ ตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ และการบริหารจัดการ เมือง	- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การ มุ่งเน้นการลดความ เสี่ยงจากสาธารณภัย - ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การส่งเสริม ความเป็นหุ้นส่วน ระหว่างประเทศในการ จัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัย	- Priority 1: Under- standing disaster risk (National and local levels) ข้อ (a) (b) (c) (d) - Priority 2: Strengthening disaster risk governance to manage disaster risk (National and local levels) ข้อ (f) (g)
Project 01-002 : KM Network & Long Term Experience Exchange Program		กลยุทธ์ 1.3.2 เสริม สร้างศักยภาพและ ความสามารถด้าน บุคลากรและเครื่องมือ ในการจัดการ สาธารณภัย	- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่งเน้นการลดความ เสี่ยงจากสาธารณภัย - ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การส่งเสริม ความเป็นหุ้นส่วน ระหว่างประเทศในการ จัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัย ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการในภาวะ ฉุกเฉินแบบบูรณาการ	- Priority 1: Under- standing disaster risk (National and local levels) ข้อ (g) (h) (i) (j) - Priority 2: Strengthening disaster risk governance to manage disaster risk (National and local levels) ข้อ (f) (g)
		กลยุทธ์ 1.5.1 ส่งเสริม ให้ประชาชนทุกช่วงวัย มี health literacy	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่ง เน้นการลดความเสี่ยง จากสาธารณภัย	Priority 1: Under- standing disaster risk (National and local levels) ข้อ (g) (i) (l) (m)

แผนแม่บทการบริหารจัดการเมือง ในสถานการณ์วิกฤติ		กลยุทธ์ ตามแผนการ ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2564-2570	ยุทธศาสตร์ ตามแผนป้องกัน และบรรเทา สาธารณภัย แห่งชาติ พ.ศ.2564-2570	ลำดับความสำคัญ (priority) ตามกรอบ ปฏิญญาเซนไตเพื่อ การลดความเสี่ยง จากภัยพิบัติ พ.ศ.2558-2573
ประเด็นเชิง ยุทธศาสตร์/ โครงการหลัก ขับเคลื่อน	เป้าหมายเชิง ยุทธศาสตร์			
ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 2 การพัฒนาเตรียมความพร้อมกรุงเทพมหานครสู่ “เมืองมหานครทนทานวิกฤติ” - Bangkok Resilient Metropolitan				
Project 02-001 : Bangkok Resilient Metropolitan Enhancement Program	- Resilient - Time Consumption - Mitigation Quality	- กลยุทธ์ 1.2.3 ปรับปรุงสภาพทาง กายภาพเส้นทาง การเดินทางถนน และเดินเรือภายใต้ การกำกับดูแลของ กรุงเทพมหานคร ที่เป็นจุดเสี่ยงอันตราย	- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่งเน้นการลดความ เสี่ยงจากสาธารณภัย - ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การส่งเสริม ความเป็นหุ้นส่วน ระหว่างประเทศในการ จัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัย	Priority 1: Under- standing disaster risk (National and local levels) ข้อ (a) (b) (c) (d) (e) (f)
		- กลยุทธ์ 1.2.4 การบริหารเทคโนโลยี และสารสนเทศเพื่อ บริหารจัดการความ ปลอดภัยทางถนน	- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจั ด ก ร ใน ภาวะฉุกเฉินแบบ บูรณาการ	
		- กลยุทธ์ 1.3.1 การ สร้างศักยภาพและ ความสามารถในการ จัดการสาธารณภัยและ ลดความเสี่ยงอุทกภัย		
		- กลยุทธ์ 1.4.1 จัด ทำและพัฒนาข้อมูล อาคารเพื่อสนับสนุน การลดความเสี่ยงจาก ภัยพิบัติและส่งเสริม ความปลอดภัยใน การใช้อาคารอย่างมี ประสิทธิภาพ		

แผนแม่บทการบริหารจัดการเมือง ในสถานการณ์วิกฤต		กลยุทธ์ ตามแผนการ ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2564-2570	ยุทธศาสตร์ ตามแผนป้องกัน และบรรเทา สาธารณภัย แห่งชาติ พ.ศ.2564-2570	ลำดับความสำคัญ (priority) ตามกรอบ ปฏิญญาเซนไตเพื่อ การลดความเสี่ยง จากภัยพิบัติ พ.ศ.2558-2573
ประเด็นเชิง ยุทธศาสตร์/ โครงการหลัก ขับเคลื่อน	เป้าหมายเชิง ยุทธศาสตร์			
Project 02-002 : Institution & Regulation framework Enhancement Program		-	-	Priority 2: Strengthening disaster risk governance to manage disaster risk (National and local levels) ข้อ (a) (d)
Project 02-003 : Human Resource Enhance Program		กลยุทธ์ 1.3.2 เสริมสร้างศักยภาพและความสามารถด้านบุคลากรและเครื่องมือในการจัดการสาธารณภัย	- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย - ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย	- Priority 1: Understanding disaster risk (National and local levels) ข้อ (g) (h) (i) (j) - Priority 2: Strengthening disaster risk governance to manage disaster risk (National and local levels) ข้อ (f) (g)
		กลยุทธ์ 1.5.1 ส่งเสริมให้ประชาชนทุกช่วงวัยมี health literacy	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย	Priority 1: Understanding disaster risk (National and local levels) ข้อ (g) (i) (l) (m)
		กลยุทธ์ 1.5.5 การพัฒนาศักยภาพการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการและประยุกต์ใช้นวัตกรรมด้านสาธารณสุข	Priority 1: Understanding disaster risk (National and local levels) ข้อ (i)
Project 02-004 : DSS Technology for better foresight & Decision making		กลยุทธ์ 1.4.3 พัฒนาและใช้ระบบข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐานสำคัญเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์และการบริหารจัดการเมือง	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย	Priority 1: Understanding disaster risk (National and local levels) ข้อ (a) (b) (c) (d) (e) (f)

แผนแม่บทการบริหารจัดการเมือง ในสถานการณ์วิกฤติ		กลยุทธ์ ตามแผนการ ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2564-2570	ยุทธศาสตร์ ตามแผนป้องกัน และบรรเทา สาธารณภัย แห่งชาติ พ.ศ.2564-2570	ลำดับความสำคัญ (priority) ตามกรอบ ปฏิกิริยาเช่นใดเพื่อ การลดความเสี่ยง จากภัยพิบัติ พ.ศ.2558-2573
ประเด็นเชิง ยุทธศาสตร์/ โครงการหลัก ขับเคลื่อน	เป้าหมายเชิง ยุทธศาสตร์			
ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 3 การพัฒนากลไกการจัดการ และจัดสรรทรัพยากรเพื่อจัดการสภาวะวิกฤติ - Smart Resource Management & Allocation				
Project 03-001 : Integrated Inventory Management Platform	- Resilient - Time Consumption - Mitigation Quality	-	-	Priority 2: Strengthening disaster risk governance to manage disaster risk (National and local levels) ข้อ (b) (d) (h)
Project 03-002 : Budget tools		-	-	Priority 2: Strengthening disaster risk governance to manage disaster risk (National and local levels) ข้อ (c) (h) Priority 3: Investing in disaster risk reduction for resilience (National and local levels) ข้อ (a) (b) (c)
ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ 4 การกระจาย/ลดการกระจุกตัวของโครงสร้างการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤติ - Decentralize & DE concentration of Management System				
Project 04-001 : การศึกษาออกแบบเพื่อสร้างกลไกการรับมือสภาวะวิกฤติระดับเขต	- Time Consumption - Mitigation Quality	-	ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการในภาวะฉุกเฉินอย่างบูรณาการ	Priority 1: Understanding disaster risk (National and local levels) ข้อ (g) (i) (l) (m) (o) Priority 3: Investing in disaster risk reduction for resilience (National and local levels) ข้อ (i)

1.3 จากทัศน์และแนวทางบริหารจัดการต่อ สาธารณภัยที่ส่งผลต่อสาธารณูปโภคและคุณภาพ ชีวิตของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

จากเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทที่ประกอบไปด้วย

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 1 ความทนทานของกรุงเทพมหานครต่อสถานการณ์
วิกฤติ - Resilient

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 2 ความครอบคลุมของมิติที่กรุงเทพมหานครสามารถ
รับมือกับสถานการณ์วิกฤติ – Robustness

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 3 ความรวดเร็วในการรับมือกับสถานการณ์วิกฤติ
ในแต่ละชั้น – Time Consumption

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 4 คุณภาพในการคลี่คลายสถานการณ์ และ
ลดผลกระทบจากสถานการณ์วิกฤติ – Mitigation Quality

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านที่ 5 การประสานการดำเนินงานหลายหน่วยงานอย่าง
ต่อเนื่อง – Harmony of Co-operation

โดยขับเคลื่อนภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ 4 ประเด็น เพื่อเตรียมพร้อมรับสถานการณ์
ได้แก่

**1. การพัฒนากลไกการร่วมดำเนินการระหว่างหน่วยงานในระยะยาว
– Inter Actors & Co-operation Framework มี 2 โครงการ ได้แก่**

1.1 Inter-actors Execute Platform

1.2 KM Network & Long-Term Experience Exchange Program

2. การพัฒนาเตรียมความพร้อมกรุงเทพมหานครสู่ “เมืองมหานครทนทาน วิกฤติ” - Bangkok Resilient Metropolitan มี 4 โครงการ ได้แก่

2.1 Bangkok Resilient Metropolitan Enhancement Program

2.2 Institution & Regulation framework Enhancement Program

2.3 Human Resource Enhance Program

2.4 DSS Technology for better foresight & Decision making

3. การพัฒนากลไกการจัดการ และจัดสรรทรัพยากรเพื่อจัดการสภาวะ วิกฤติ – Smart Resource Management & Allocation มี 2 โครงการ ได้แก่

3.1 Integrated Inventory Management Platform

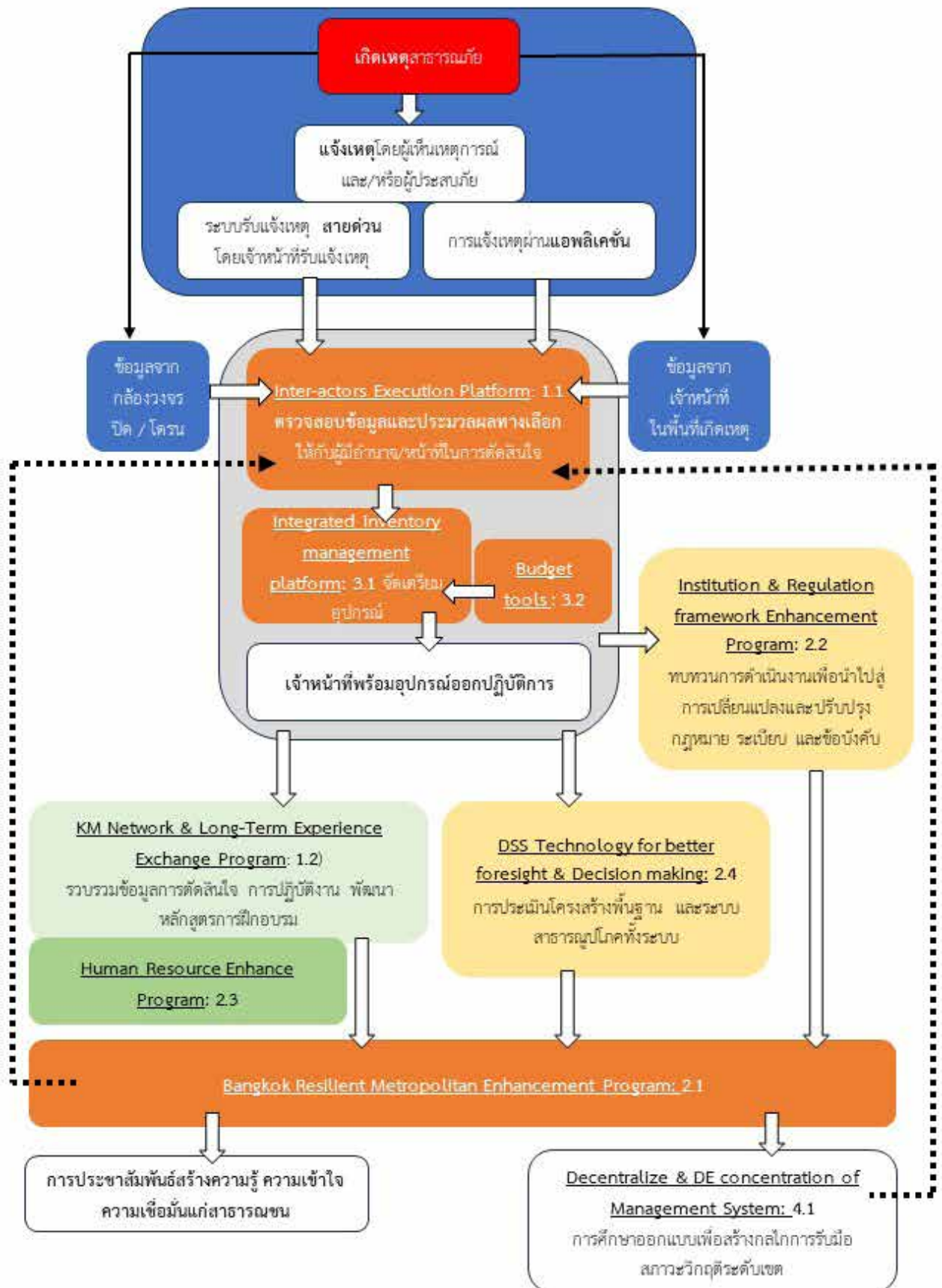
3.2 Budget tools

4. การกระจาย/ลดการกระจุกตัวของโครงสร้างการบริหารจัดการใน สถานการณ์วิกฤติ – Decentralize & DE concentration of Management System มี 1 โครงการ ได้แก่

4.1 การศึกษาออกแบบเพื่อสร้างกลไกการรับมือสภาวะวิกฤติระดับเขต

รวมทั้งสิ้น 9 โครงการ

โดยมีแบบแผนการนำทั้ง 9 โครงการข้างต้นนำไปใช้ในการรับมือกับสาธารณภัย ดังแผนภูมิต่อไปนี้

1.3.1 จากทัศน์ สาธารณภัยด้านการคมนาคม

1) Trend Risk Scenario สาธารณภัยด้านการคมนาคม:

อุบัติเหตุทางถนน อันเป็นสาเหตุมาจากการขับรถเร็วเกินกำหนด ขับรถขณะเมาสุรา ไม่สวมเข็มขัดนิรภัย ไม่สวมหมวกกันน็อค โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นอุบัติเหตุที่เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว และกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ของกรุงเทพมหานคร

สถานการณ์เสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น : มีผู้ได้รับบาดเจ็บ เสียชีวิต การจราจรติดขัด มีความเสียหายเกิดขึ้นกับเส้นทางการจราจร โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม และความเสียหายด้านภาพลักษณ์ของเมือง

การตอบสนองต่อสาธารณภัยตามขั้นตอนและประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนแม่บท

- ระหว่างสถานการณ์

1. การแจ้งเหตุ จากประชาชนผู้ประสบภัย และผู้เห็นเหตุการณ์ จากสายด่วนที่ติดต่อได้ง่ายและรวดเร็ว และ/หรือการแจ้งเหตุผ่านแอปพลิเคชัน
2. รับแจ้งเหตุ ผ่านสายด่วนที่มีเจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุ และ/หรือผ่านระบบแอปพลิเคชันที่เชื่อมโยงกับระบบสารสนเทศ
3. ระบบสารสนเทศ War Room (Inter-actors Execution Platform: 1.1) เชื่อมโยงข้อมูลจากการรับแจ้งเหตุ ทำการบันทึก วิเคราะห์สถานการณ์ ประกอบกับการหาข้อมูลเพิ่มเติมจากระบบกล้องวงจรปิด เจ้าหน้าที่ในบริเวณพื้นที่ และโดรน
4. ระบบสารสนเทศประมวลผลข้อมูล (1.1) และออกแบบอำนาจหน้าที่ภารกิจ อัตรากำลัง การดำเนินงาน ระบบทรัพยากร และการกำกับดูแลทำการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตำรวจ โรงพยาบาล หน่วยกู้ภัย โดยผลจากการประมวลเป็น “ทางเลือก” ประกอบการระบุถึงข้อดี ข้อเสีย ข้อจำกัดของแต่ละทางเลือก ให้ผู้มีอำนาจและหน้าที่ใช้ประกอบในการตัดสินใจ
5. ระบบสารสนเทศ (Integrated inventory management platform: 3.1) รับการสั่งการจากระบบสารสนเทศประมวลผลข้อมูล (1.1) จัดเตรียมอุปกรณ์ ชุดการทางแพทย์ เครื่องมือตัดถ่าง อุปกรณ์ดับเพลิง ฯลฯ อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ที่ได้รับแจ้ง

6. เจ้าหน้าที่พร้อมอุปกรณ์เข้าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ ด้วยการปฐมพยาบาล ส่งไปสถานพยาบาล
7. จัดการพื้นที่ที่ทำความสะอาด แยก/ย้ายสิ่งกีดขวาง ตำรวจเข้าคลี่คลายสถานการณ์
8. ระบบสารสนเทศประมวลผลงบประมาณที่ใช้ทั้งหมดในการรับมือกับสถานการณ์ (Budget tools: 3.2)

• **หลังสถานการณ์**

1. สถานการณ์และการดำเนินงานทั้งหมดถูกบันทึกโปรแกรมการเรียนรู้ นำไปสู่การการจัดทำตัวองค์ความรู้ (Knowledge Body) การถอดประสบการณ์ (Experience Extraction) การพัฒนา Facility สำหรับการฝึกอบรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ต่อไป (KM Network & Long-Term Experience Exchange Program: 1.2)
2. ข้อมูลที่ได้จากสถานการณ์ และการสำรวจนำไปสู่การประเมินโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคทั้งระบบ และดำเนินการปรับปรุง สร้างแผนการพัฒนาในระยะยาว (DSS Technology for better foresight & Decision making: 2.4)
3. ทบทวนการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ(Institution & Regulation framework Enhancement Program: 2.2)
4. นำความรู้ ถอดประสบการณ์ที่ได้นำไปเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างหลักสูตรอบรมความรู้ให้กับทุกภาคส่วนทั้งเจ้าหน้าที่ และประชาชน (1.2/2.3)
5. ทบทวนการออกแบบการจัดรูปองค์กรเพื่อรับมือกับสถานการณ์วิกฤติ (4.1)
6. หน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์ของกรุงเทพมหานครนำข้อมูลที่ได้ดำเนินการและการแก้ไขปรับปรุงองค์กรเพื่อรับมือสถานการณ์จัดแสดงและเผยแพร่แก่สาธารณชนในรูปแบบสื่อสมัยใหม่ เช่น Facebook Tik Tok Line ฯลฯ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
7. รวบรวมผลการตอบสนองทั้งจากการทำงาน จากประชาชนผู้ประสบเหตุและประชาชนทั่วไป รวมไปถึงนักท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การวิจัยและพัฒนาระบบสารสนเทศ (Bangkok Resilient Metropolitan Enhancement Program: 2.1)
8. การติดตาม เยียวยา ให้การสงเคราะห์แก่ผู้ประสบภัย ทั้งตามระเบียบขั้นตอนทางกฎหมาย และด้านมนุษยธรรม

2) Shock Risk Scenario สาธารณภัยด้านการคมนาคม

ฉากทัศน์ : เครื่องบินตกที่สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง บริเวณ สถานีรถไฟพระจอมเกล้า

สถานที่ : สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร บริเวณ สถานีรถไฟพระจอมเกล้า

เวลา : 16:00 น. วันอากาศแจ่มใส นักศึกษาและบุคลากรกำลังเดินทางกลับบ้าน หลังเลิกเรียน ผู้โดยสารกำลังรอรถไฟที่สถานี

เหตุการณ์ : เครื่องบินขนาดเล็ก (single-engine aircraft) ลำหนึ่งสูญเสียการควบคุม และพุ่งชนอาคารสถานีรถไฟพระจอมเกล้า เสียงระเบิดดังสนั่น เกิดเพลิงไหม้ควันดำพวยพุ่งขึ้น สู่อากาศ ผู้คนในบริเวณใกล้เคียงต่างตกใจวิ่งหนีด้วยความโกลาหล เสียงไซเรนรถฉุกเฉินดังก้อง ทั่วบริเวณ

ผลกระทบ :

- อาคารสถานีรถไฟพระจอมเกล้าได้รับความเสียหายอย่างหนัก โครงสร้างบางส่วนพังทลาย
- มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก เกิดความตื่นตระหนกและโกลาหลในหมู่ผู้คนที่
- การจราจรติดขัดอย่างหนักในบริเวณโดยรอบ บริการรถไฟหยุดชะงัก

การตอบสนอง :

- เจ้าหน้าที่ดับเพลิงและกู้ภัยเข้าควบคุมสถานการณ์
- แพทย์และพยาบาลเข้าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ
- ตำรวจปิดกั้นพื้นที่เพื่อสอบสวนหาสาเหตุ
- มหาวิทยาลัยประกาศหยุดการเรียนการสอน
- นักศึกษาและบุคลากรที่ไม่ได้รับบาดเจ็บต่างช่วยเหลือกันอย่างเต็มกำลัง
- การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) เร่งซ่อมแซมและฟื้นฟูการบริการ

ผลสืบเนื่อง :

- คณะกรรมการสอบสวนหาสาเหตุการตกเครื่องบิน
- มหาวิทยาลัยทบพวนมาตรการความปลอดภัย
- ครอบครัวของผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บได้รับการเยียวยา
- เกิดความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยทางอากาศ
- สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบังสูญเสียต้องกอบกู้ความเชื่อมั่น
- รพท. ปรับปรุงมาตรการความปลอดภัยบริเวณสถานีรถไฟ

ผลกระทบเชิงบวก :

- กระตุ้นให้เกิดการทบทวนและพัฒนาระบบความปลอดภัยทางอากาศอย่างเข้มข้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจร่วมมือกันเพื่อหาสาเหตุของอุบัติเหตุ ปิดช่องโหว่ และนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อป้องกันเหตุการณ์คล้ายคลึงกันเกิดขึ้นอีก
- นำไปสู่ความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชน ผู้คนอาจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งปันทรัพยากร และให้กำลังใจแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ เหตุการณ์นี้อาจกระตุ้นให้เกิดการริเริ่มใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และความช่วยเหลือในชุมชน
- การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการกู้ภัย การแพทย์ฉุกเฉิน และการจัดการความเสี่ยง เทคโนโลยีใหม่ ๆ เหล่านี้อาจช่วยลดความสูญเสียจากเหตุการณ์คล้ายคลึงกันในอนาคต
- การเปลี่ยนแปลงทางนโยบายด้านความปลอดภัยทางอากาศ การวางผังเมือง การจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือแม้แต่นโยบายด้านการประกันภัย
- สร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยให้กับประชาชน ผู้คนอาจตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นรอบตัว และใส่ใจกับมาตรการป้องกันมากขึ้น

การดำเนินการด้านกฎหมาย

จากฉกทศน์ที่กำหนดให้เป็น “กรุงเทพจิวแต่แจ้ว” แผนแม่บทด้านกฎหมายจะไม่นำไปสู่การแก้กฎหมายเนื่องจากเป็นประเด็นที่ใช้เวลานาน และไม่มีควมจำเป็น ในกรณีนี้ด้วยการประสานความร่วมมือ สามารถสร้างกลไกการใช้กฎหมายหลักๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาดังต่อไปนี้

- พระราชบัญญัติการบินพลเรือน พ.ศ. 2522 กฎหมายฉบับนี้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยทางอากาศ รวมถึงการสอบสวนอุบัติเหตุทางอากาศ
- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากอุบัติเหตุทางเครื่องบิน พ.ศ. 2551 กฎหมายฉบับนี้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้ประสบภัยจากอุบัติเหตุทางเครื่องบิน รวมถึงการเยียวยาและชดเชยค่าเสียหาย
- ประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายฉบับนี้กำหนดโทษสำหรับผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับความปลอดภัยทางอากาศ เช่น การประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือทรัพย์สิน
- พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2527 กฎหมายฉบับนี้กำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการจราจรทางบก ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการจัดการการจราจรในบริเวณที่เกิดเหตุ
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2552 กฎหมายฉบับนี้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานด้านสาธารณสุขในการจัดการเหตุฉุกเฉินด้านสาธารณสุข

การดำเนินการด้านการบริหารจัดการ

หน่วยงานหลัก ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเหตุการณ์เครื่องบินตก ได้แก่

- สำนักงานคณะกรรมการการบินพลเรือน (กบร.) หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลความปลอดภัยทางอากาศ
- กรมการบินพลเรือน หน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมการเดินทางอากาศ
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการเหตุฉุกเฉิน
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและสืบสวนสอบสวน

- โรงพยาบาล หน่วยงานที่มีหน้าที่รักษาพยาบาลผู้ได้รับบาดเจ็บ
- กรุงเทพมหานคร เขตลาดกระบัง และเกี่ยวเนื่อง สำนักอนามัย สิ่งแวดล้อม พัฒนาสังคม วางผังและพัฒนาเมือง สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งบประมาณ การโยธาการจราจรและขนส่ง เทศกิจ การคลัง กฎหมายและคดี การแพทย์

การดำเนินการด้านการบริหารจัดการทรัพยากร

- การจัดการเหตุการณ์เครื่องบินตกผ่านขั้นตอนการบริหารและจัดสรรทรัพยากรดังต่อไปนี้
- การแจ้งเหตุ แจ้งเหตุไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กบร. กรมการบินพลเรือน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- การปิดกั้นพื้นที่ ปิดกั้นพื้นที่โดยรอบที่เกิดเหตุเพื่อความปลอดภัย
- การค้นหาและกู้ภัย ค้นหาผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต และนำส่งโรงพยาบาล
- การสอบสวนหาสาเหตุ สอบสวนหาสาเหตุของอุบัติเหตุทางอากาศ
- การเยียวยาผู้ประสบภัย เยียวยาผู้ประสบภัยตามกฎหมาย
- การฟื้นฟู ฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับ ความเสียหาย

การดำเนินการด้านการบริหารจัดการงบประมาณ

งบประมาณ

- การค้นหาและกู้ภัย ค่าใช้จ่ายในการจัดส่งทีมค้นหาและกู้ภัย อุปกรณ์ และยานพาหนะ
- การรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บ
- การชดเชยค่าเสียหาย ค่าชดเชยค่าเสียหายต่อทรัพย์สินของบุคคลที่สาม
- การเยียวยาผู้ประสบภัย ค่าเยียวยาผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บ

- การฟื้นฟู ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับความเสียหาย
- การสอบสวนหาสาเหตุ ค่าใช้จ่ายในการสอบสวนหาสาเหตุของอุบัติเหตุ

แหล่งที่มาของงบประมาณ

- งบประมาณแผ่นดิน รัฐบาลอาจจัดสรรงบประมาณจากกองทุนสำรองฉุกเฉิน
- บริษัทประกันภัย บริษัทประกันภัยอาจจ่ายค่าชดเชยค่าเสียหายตามกรมธรรม์ประกัน
- การบริจาค ประชาชนและองค์กรต่างๆ อาจบริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

การจัดการงบประมาณ

- การควบคุมค่าใช้จ่าย ให้เหมาะสมและป้องกันการทุจริต
- การตรวจสอบ มีระบบการตรวจสอบเพื่อตรวจสอบการใช้จ่าย

ตัวอย่างการใช้จ่าย

การค้นหาและกู้ภัย	50	ล้านบาท
การรักษาพยาบาล	100	ล้านบาท
การชดเชยค่าเสียหาย	200	ล้านบาท
การเยียวยาผู้ประสบภัย	300	ล้านบาท
การฟื้นฟู	100	ล้านบาท
การสอบสวนหาสาเหตุ	50	ล้านบาท
รวม	800	ล้านบาท

1.3.2 จากทัศนวิสัยด้านอุทกภัย

1) Trend Risk Scenario สาธารณภัยด้านอุทกภัย:

น้ำท่วมถนนและเส้นทางเดินเท้า เป็นสาเหตุมาจากปริมาณน้ำฝนมากเกินไปกว่าจะรองรับได้

สถานการณ์เสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น : การจราจรติดขัด รถยนต์เสียจอดกลางถนน อาจเกิดอุบัติเหตุ มีความเสียหายเกิดขึ้นกับเส้นทางจราจร โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งแวดล้อม และความเสียหายด้านภาพลักษณ์ของเมือง

การตอบสนองต่อสาธารณภัยตามขั้นตอนและประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนแม่บท

- ระหว่างสถานการณ์

1. การแจ้งเหตุ จากประชาชนผู้ประสบภัย และผู้เห็นเหตุการณ์ จากสายด่วนที่ติดต่อได้ง่ายและรวดเร็ว และ/หรือการแจ้งเหตุผ่านแอปพลิเคชัน
2. รับแจ้งเหตุ ผ่านสายด่วนที่มีเจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุ และ/หรือผ่านระบบแอปพลิเคชันที่เชื่อมโยงกับระบบสารสนเทศ
3. ระบบสารสนเทศ War Room (Inter-actors Execution Platform: 1.1) เชื่อมโยงข้อมูลจากการรับแจ้งเหตุ ทำการบันทึก วิเคราะห์สถานการณ์ ประกอบกับการหาข้อมูลเพิ่มเติมจากระบบกล้องวงจรปิด เจ้าหน้าที่ในบริเวณพื้นที่ และโดรน
4. ระบบสารสนเทศประมวลผลข้อมูล (1.1) และออกแบบอำนาจหน้าที่ภารกิจ อัตรากำลัง การดำเนินงาน ระบบทรัพยากร และการกำกับดูแลทำการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตำรวจจราจร โรงพยาบาล หน่วยกู้ภัย สำนักการระบายน้ำ โดยผลจากการประมวลเป็น “ทางเลือก” ประกอบการระบุถึงข้อดี ข้อเสีย ข้อจำกัดของแต่ละทางเลือกให้ผู้มีอำนาจและหน้าที่ใช้ประกอบในการตัดสินใจ
5. ระบบสารสนเทศ (Integrated inventory management platform: 3.1) ส่งการจัดเตรียมอุปกรณ์ชุดการทางแพทย์ อุปกรณ์สูบน้ำ ยกและเคลื่อนย้ายรถ ฯลฯ อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ที่ได้รับแจ้ง
6. เจ้าหน้าที่พร้อมอุปกรณ์เข้าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ ด้วยการปฐมพยาบาล ส่งไปสถานพยาบาล (ถ้ามี)

7. จัดการพื้นที่ทำความสะอาด แยก/ย้ายสิ่งกีดขวาง
8. ระบบสารสนเทศประมวลผลงบประมาณที่ใช้ทั้งหมดในการรับมือกับสถานการณ์ (Budget tools: 3.2)

- **หลังสถานการณ์**

1. สถานการณ์และการดำเนินงานทั้งหมดถูกบันทึกโปรแกรมการเรียนรู้ นำไปสู่การจัดทำตัวองค์ความรู้ (Knowledge Body) การถอดประสบการณ์ (Experience Extraction) การพัฒนา Facility สำหรับการฝึกอบรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ต่อไป (KM Network & Long-Term Experience Exchange Program: 1.2)
2. ข้อมูลที่ได้จากสถานการณ์ และการสำรวจนำไปสู่การประเมินโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคทั้งระบบ และดำเนินการปรับปรุง สร้างแผนการพัฒนาในระยะยาว (DSS Technology for better foresight & Decision making: 2.4)
3. ทบทวนการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ (Institution & Regulation framework Enhancement Program: 2.2)
4. นำความรู้ ถอดประสบการณ์ที่ได้นำไปเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างหลักสูตรอบรมความรู้ให้กับทุกภาคส่วนทั้งเจ้าหน้าที่ และประชาชน (1.2/2.3)
5. ทบทวนการออกแบบการจัตรูปองค์กรเพื่อรับมือกับสถานการณ์วิกฤติ (4.1)
6. หน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์ของกรุงเทพมหานครนำข้อมูลที่ได้ดำเนินการและการแก้ไขปรับปรุงองค์กรเพื่อรับมือสถานการณ์จัดแสดงและเผยแพร่แก่สาธารณชนในรูปแบบสื่อสมัยใหม่ เช่น Facebook Tik Tok Line ฯลฯ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
7. รวบรวมผลการตอบสนองทั้งจากการทำงาน จากประชาชนผู้ประสบเหตุ และประชาชนทั่วไป เพื่อนำไปสู่การวิจัยและพัฒนาระบบสารสนเทศ (Bangkok Resilient Metropolitan Enhancement Program: 2.1)
8. นำข้อมูลที่ได้เชื่อมโยงสู่การวางแผน ปรับปรุง การบริหารจัดการด้านการผังเมือง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการวางแผนโครงสร้างพื้นฐานด้านการระบายและป้องกันน้ำท่วม

2) Shock Risk Scenario สาธารณภัยด้านอุทกภัย

ฉากทัศน์ : มวลน้ำจากภาคเหนือไหลบ่าสู่กรุงเทพฯ ท่วมสนามบินดอนเมือง

สถานที่ : กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะบริเวณสนามบินดอนเมือง

เวลา : ช่วงปลายฤดูฝน น้ำจากภาคเหนือเริ่มไหลลงสู่ภาคกลาง

เหตุการณ์ : น้ำท่วมขังหลายพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร ระดับน้ำท่วมบริเวณสนามบินดอนเมืองเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง น้ำท่วมขังบริเวณลานจอดเครื่องบิน อาคารผู้โดยสาร และพื้นที่อื่นๆ ภายในสนามบิน บริการเที่ยวบินต้องหยุดชะงัก

ผลกระทบ : ผู้โดยสารและนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้รับผลกระทบ-เที่ยวบินถูกยกเลิก เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของสนามบิน เกิดความเสียหายต่อสินค้า เกิดการจราจรติดขัดบริเวณโดยรอบสนามบิน ประชาชนในพื้นที่โดยรอบสนามบินได้รับผลกระทบ เศรษฐกิจการท่องเที่ยวของประเทศเสียหาย

การตอบสนอง :

- เจ้าหน้าที่สนามบินปิดกั้นพื้นที่บางส่วนเพื่อความปลอดภัย
- เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัย
- เจ้าหน้าที่ประปาเร่งสูบน้ำออกจากพื้นที่
- สนามบินกำลังประเมินความเสียหายและวางแผนฟื้นฟู
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งเสริมแนวคันกันน้ำ
- ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงอพยพไปยังพื้นที่ปลอดภัย

ผลสืบเนื่อง :

- สนามบินดอนเมืองปิดให้บริการชั่วคราว
- ผู้โดยสารและนักท่องเที่ยวเผชิญกับความล่าช้าและความไม่สะดวก
- เหตุการณ์นี้ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสนามบินดอนเมือง
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องทบทวนมาตรการป้องกันน้ำท่วม
- เตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วมฉุกเฉิน

การดำเนินการด้านกฎหมาย

กฎหมายกำหนดขั้นตอนและมาตรการในการตอบสนองต่อภัยพิบัติ เช่น การอพยพ การจัดหาที่พักพิงชั่วคราว การดูแลผู้ที่ได้รับผลกระทบ

การรับผิดชอบและการเรียกร้องค่าเสียหาย การระบุความรับผิดชอบ กฎหมายอาจกำหนดให้ต้องระบุความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากเกิดความประมาทเลินเล่อในการป้องกันหรือจัดการกับภัยพิบัติ

การเรียกร้องค่าเสียหาย ผู้ได้รับความเสียหายสามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากหน่วยงานหรือบุคคลที่รับผิดชอบตามกฎหมาย

การดำเนินการด้านการบริหารจัดการ

1. การเตรียมความพร้อม

- การประเมินความเสี่ยงและการวิเคราะห์พื้นที่ ทำการประเมินความเสี่ยงของอุทกภัยในพื้นที่สนามบินตอนเมือง โดยใช้ข้อมูลประวัติศาสตร์การเกิดน้ำท่วม และการจำลองสถานการณ์
- การวางแผนและการออกแบบระบบระบายน้ำ พัฒนาระบบระบายน้ำที่มีประสิทธิภาพภายในสนามบิน รวมถึงการตรวจสอบและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานด้านการระบายน้ำ
- การจัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉิน จัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉินที่ครอบคลุมทุกด้านของการดำเนินงานของสนามบิน เช่น การอพยพ การปิดสนามบิน การเคลื่อนย้ายเครื่องบิน และการแจ้งเตือนผู้โดยสาร
- การฝึกซ้อมและการฝึกอบรม จัดให้มีการฝึกซ้อมการตอบสนองต่อสถานการณ์น้ำท่วมเป็นประจำ และการฝึกอบรมพนักงานและเจ้าหน้าที่ในเรื่องการรับมือกับอุทกภัย

2. การตอบสนอง

- การจัดตั้งศูนย์ประสานงานฉุกเฉิน: จัดตั้งศูนย์ประสานงานฉุกเฉินภายในสนามบิน เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานและการสื่อสารระหว่างหน่วยงานต่างๆ

- การใช้เทคโนโลยีในการติดตามและการแจ้งเตือน: ใช้เทคโนโลยีเช่น ระบบเซนเซอร์น้ำ ระบบการติดตามพยากรณ์อากาศ และระบบแจ้งเตือนเพื่อเฝ้าระวังสถานการณ์ และแจ้งเตือนผู้ที่เกี่ยวข้อง
- การอพยพและการช่วยเหลือ: จัดทำแผนการอพยพและการช่วยเหลือผู้โดยสาร และพนักงานในกรณีที่เกิดน้ำท่วม พร้อมทั้งเตรียมอุปกรณ์และทรัพยากรที่จำเป็น

3. การฟื้นฟู

- การฟื้นฟูและการบูรณะ: จัดทำแผนการฟื้นฟูและการบูรณะโครงสร้างพื้นฐานของสนามบินหลังจากน้ำลด รวมถึงการทำความสะอาดและการซ่อมแซมอาคาร และเครื่องมือที่ได้รับความเสียหาย
- การสนับสนุนผู้ได้รับผลกระทบ: จัดหาการสนับสนุนทางการเงินและทางจิตใจแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม เช่น ผู้โดยสาร พนักงาน และชุมชนรอบข้างสนามบิน

4. การประเมินผลและการปรับปรุง

- การประเมินผลการตอบสนอง: หลังจากเหตุการณ์น้ำท่วมสิ้นสุดลง ทำการประเมินผลการตอบสนองและการจัดการสถานการณ์ เพื่อระบุจุดแข็งและจุดอ่อน
- การปรับปรุงแผนและกระบวนการ: ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงแผนปฏิบัติการฉุกเฉินและกระบวนการต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรับมือกับอุทกภัยในอนาคต
- การเรียนรู้จากประสบการณ์: สรุปบทเรียนจากเหตุการณ์และใช้ในการฝึกอบรม และการฝึกซ้อมครั้งถัดไป

5. การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก

- การประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ: ทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การป้องกันและควบคุมน้ำหลาก
- การประสานงานกับหน่วยงานเอกชนและองค์กรต่างประเทศ: ประสานงานกับหน่วยงานเอกชน องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร และองค์กรต่างประเทศในการรับความช่วยเหลือและการแลกเปลี่ยนข้อมูล

การดำเนินการด้านการบริหารจัดการทรัพยากร

การจัดการและประสานงานหน่วยงานต่างๆ ต้องประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร

การฟื้นฟูและการเยียวยา การฟื้นฟูสนามบินและพื้นที่โดยรอบ การซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐานที่เสียหาย การฟื้นฟูบริการที่ได้รับผลกระทบ และการดูแลความปลอดภัยของผู้โดยสาร

การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ การช่วยเหลือและชดเชยผู้ได้รับความเสียหาย ทั้งในเรื่องของทรัพย์สินและสุขภาพ

การดำเนินการด้านงบประมาณ

ความต้องการงบประมาณ

• ระยะสั้น (ภายใน 1 ปี)

ปรับปรุงระบบระบายน้ำของสนามบิน	100	ล้านบาท
ขุดลอกคลอง ลำน้ำ	50	ล้านบาท
จัดทำแผนเผชิญเหตุฉุกเฉิน	10	ล้านบาท
ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่	5	ล้านบาท
เตรียมอุปกรณ์ฉุกเฉิน	20	ล้านบาท
ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ	5	ล้านบาท

• ระยะกลาง (1-5 ปี):

ก่อสร้างเขื่อนป้องกันน้ำท่วม	500	ล้านบาท
ปลูกป่าชายเลน	200	ล้านบาท
พัฒนาแผนระยะยาวเพื่อป้องกันอุทกภัย	30	ล้านบาท

- ระยะยาว (5 ปีขึ้นไป):

เปลี่ยนแปลงระบบการใช้งานพื้นที่โดยรอบสนามบิน 500 ล้านบาท

แหล่งเงินทุน

- งบประมาณแผ่นดิน กรมการบินพลเรือน กรมชลประทาน กรมป้องกันอุทกภัย
- เงินทุนจากภาคเอกชน บริษัทการบินไทย บริษัท AOT บริษัทเอกชนในพื้นที่
- เงินบริจาค ประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน

กลไกการบริหารจัดการงบประมาณ

- จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการงบประมาณ
- กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ การจัดสรรงบประมาณ
- ติดตาม ควบคุม การใช้จ่ายงบประมาณ
- ตรวจสอบ ประเมินผล

1.3.3 จากทัศนวิสัยด้านสารเคมีและวัตถุอันตราย

1) Trend Risk Scenario สารเคมีและวัตถุอันตราย:

รถบรรทุกขนส่งสารเคมีประสบอุบัติเหตุคว่ำบนถนน สารเคมีแพร่กระจายในวงกว้าง มีผู้ได้รับบาดเจ็บ เสียชีวิตจากการสัมผัสสารเคมี

สถานการณ์เสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น : มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาต่อระบบทางเดินหายใจ ปัญหาสุขภาพสารเคมีตกค้าง หรือการเกิดเหตุต่อเนื่องเป็นการระเบิด ส่งผลต่อความเสียหายทั้งต่อโครงสร้างพื้นฐาน บ้านเรือน/ร้านค้าของประชาชน ทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และสร้างความเสียหายด้านภาพลักษณ์ของเมือง

การตอบสนองต่อสาธารณภัยตามขั้นตอนและประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนแม่บท

• ระหว่างสถานการณ์

1. การแจ้งเหตุ จากประชาชนผู้ประสบภัย และผู้เห็นเหตุการณ์ จากสายด่วนที่ติดต่อได้ง่ายและรวดเร็ว และ/หรือการแจ้งเหตุผ่านแอปพลิเคชัน
2. รับแจ้งเหตุ ผ่านสายด่วนที่มีเจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุ และ/หรือผ่านระบบแอปพลิเคชันที่เชื่อมโยงกับระบบสารสนเทศ
3. ระบบสารสนเทศ War Room (Inter-actors Execution Platform: **1.1**) เชื่อมโยงข้อมูลจากการรับแจ้งเหตุ ทำการบันทึก วิเคราะห์สถานการณ์ ประกอบกับการหาข้อมูลเพิ่มเติมจากระบบกล้องวงจรปิด เจ้าหน้าที่ในบริเวณพื้นที่ และโดรน
4. ระบบสารสนเทศประมวลผลข้อมูล (**1.1**) และออกแบบอำนาจหน้าที่ภารกิจ อัตรากำลัง การดำเนินงาน ระบบทรัพยากร และการกำกับดูแลทำการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตำรวจ ทหาร โรงพยาบาล หน่วยกู้ภัย ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสารเคมี โดยผลจากการประมวลเป็น “ทางเลือก” ประกอบการระบุถึงข้อดี ข้อเสีย ข้อจำกัดของแต่ละทางเลือกให้ผู้มีอำนาจและหน้าที่ใช้ประกอบในการตัดสินใจ
5. ระบบสารสนเทศ (Integrated inventory management platform: **3.1**) สั่งการจัดเตรียมอุปกรณ์ชุดการทางแพทย์ ชุดปฏิบัติการป้องกันสารเคมี (Personal Protective Equipment-PPE) ตามระดับความอันตรายของสารเคมี รถฉีดน้ำ อุปกรณ์ตัดถ่าง ยกและเคลื่อนย้ายรถ ฯลฯ อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ที่ได้รับแจ้ง
6. เจ้าหน้าที่พร้อมอุปกรณ์เข้าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ ด้วยการปฐมพยาบาล ส่งไปสถานพยาบาล (ถ้ามี)
7. จัดการพื้นที่ทำความสะอาด แยก/ย้ายสิ่งกีดขวาง
8. ระบบสารสนเทศประมวลผลงบประมาณที่ใช้ทั้งหมดในการรับมือกับสถานการณ์ (Budget tools: **3.2**)

• **หลังสถานการณ์**

1. สถานการณ์และการดำเนินงานทั้งหมดถูกบันทึกโปรแกรมการเรียนรู้ นำไปสู่การจัดทำตัวองค์ความรู้ (Knowledge Body) การถอดประสบการณ์ (Experience Extraction) การพัฒนา Facility สำหรับการฝึกอบรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ต่อไป (KM Network & Long-Term Experience Exchange Program: **1.2**)
2. ข้อมูลที่ได้จากสถานการณ์ และการสำรวจนำไปสู่การประเมินโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณสุขภาคทั้งระบบ และดำเนินการปรับปรุง สร้างแผนการพัฒนาในระยะยาว (DSS Technology for better foresight & Decision making: **2.4**)
3. ทบทวนการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ (Institution & Regulation framework Enhancement Program: **2.2**)
4. นำความรู้ ถอดประสบการณ์ที่ได้นำไปเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างหลักสูตรอบรมความรู้ให้กับทุกภาคส่วนทั้งเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ และประชาชน (**1.2/2.3**)
5. ทบทวนการออกแบบการจัดรูปองค์กรเพื่อรับมือกับสถานการณ์วิกฤติ (**4.1**)
6. หน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์ของกรุงเทพมหานครนำข้อมูลที่ได้ดำเนินการและการแก้ไขปรับปรุงองค์กรเพื่อรับมือสถานการณ์จัดแสดงและเผยแพร่แก่สาธารณชนในรูปแบบสื่อสมัยใหม่ เช่น Facebook Tik Tok Line ฯลฯ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
7. รวบรวมผลการตอบสนองทั้งจากการทำงาน จากประชาชนผู้ประสบเหตุและประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะผู้ประกอบการด้านสารเคมีเพื่อนำไปสู่การวิจัยและพัฒนาระบบสารสนเทศ (Bangkok Resilient Metropolitan Enhancement Program: **2.1**)
8. นำข้อมูลที่ได้เชื่อมโยงสู่การวางแผน ปรับปรุง การบริหารจัดการด้านการผังเมืองร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน การอนุญาตการขนส่ง การตรวจสอบติดตามอาคารเก็บสารเคมี การอบรมผู้ขับขี่ยานพาหนะ

ฉากทัศน์ : สถานประกอบการที่มีวัตถุอันตรายเกิดระเบิดในย่านคลองเตย

สถานที่ : สถานประกอบการที่มีวัตถุอันตราย (ตัวอย่างเช่น โรงงานเก็บสารเคมี โรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ โกดังเก็บพลุ) ตั้งอยู่ในย่านคลองเตย กรุงเทพมหานคร บริเวณใกล้เคียงมีชุมชนแออัด โรงเรียน โรงพยาบาล และสถานประกอบการอื่นๆ

สถานการณ์ : เช้าตรู่ของวันธรรมดา ผู้คนกำลังเดินทางไปทำงานและส่งนักเรียนไปโรงเรียน เกิดเหตุระเบิดขึ้นอย่างรุนแรง ส่งผลให้เกิดแรงสั่นสะเทือน เสียงดัง และเพลิงไหม้ เศษวัสดุจากอาคารที่เสียหายกระจายเกลื่อนไปทั่ว มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต สารเคมีอันตรายอาจรั่วไหลลงสู่สิ่งแวดล้อม

ผลกระทบ :

ต่อชีวิตและสุขภาพ ผู้คนในบริเวณใกล้เคียงอาจได้รับบาดเจ็บ เสียชีวิต หรือป่วยเป็นโรคต่างๆ จากแรงระเบิด เศษวัสดุ และสารเคมีอันตรายผู้ป่วยเรื้อรังหรือผู้สูงอายุอาจได้รับผลกระทบเป็นพิเศษ

ต่อเศรษฐกิจ ธุรกิจบริเวณใกล้เคียงต้องปิดให้บริการชั่วคราว ส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจ ประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตอาจสูญเสียรายได้ การอพยพประชาชนออกจากพื้นที่อาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจ

ต่อสิ่งแวดล้อม สารเคมีอันตรายที่รั่วไหลอาจปนเปื้อนน้ำ ดิน และอากาศ ส่งผลเสียต่อระบบนิเวศและสุขภาพของสิ่งมีชีวิต เพลิงไหม้อาจส่งผลให้เกิดมลพิษทางอากาศ

ต่อสังคม: ประชาชนในชุมชนอาจเกิดความหวาดกลัวและวิตกกังวลอาจเกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าของสถานประกอบการ เหตุการณ์นี้อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของชุมชน

การตอบสนอง :

- เจ้าหน้าที่ดับเพลิงและหน่วยกู้ภัยเข้าควบคุมเพลิงไหม้และช่วยเหลือผู้ประสบภัย
- เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้าตรวจสอบผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต
- เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบหาสาเหตุของเหตุระเบิดและดำเนินการป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้อีก

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย เช่น การรักษาพยาบาล การอพยพ และการแจกจ่ายสิ่งของจำเป็น
- เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบสารเคมีรั่วไหลและดำเนินการเก็บกู้และกำจัดอย่างถูกวิธี

ผลต่อเนื่อง :

- ต้องใช้เวลานานหลายวันหรือหลายสัปดาห์ในการฟื้นฟูพื้นที่ที่ประสบภัย
- ประชาชนบางส่วนต้องอพยพออกจากพื้นที่เป็นการถาวร
- เจ้าของสถานประกอบการต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น
- ส่งผลต่อมาตรการควบคุมความปลอดภัยของสถานประกอบการที่มีวัตถุดิบอันตราย

ผลกระทบเชิงบวก :

1. กระตุ้นการพัฒนามาตรการความปลอดภัย

- มาตรการความปลอดภัยของสถานประกอบการที่มีวัตถุดิบอันตราย
- มีการตรวจสอบสถานประกอบการอย่างละเอียด
- ออกกฎหมายควบคุมการจัดเก็บและการใช้งานวัตถุดิบอันตรายที่เข้มงวดมากขึ้น
- ฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการป้องกันและรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน
- พัฒนาระบบแจ้งเตือนภัยและแผนเผชิญเหตุฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพ

2. ยกระดับการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาระบบการประสานงานและการตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

- มีการจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจเพื่อรับมือกับเหตุการณ์ภัยพิบัติ
- พัฒนากลไกการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
- เพิ่มช่องทางการสื่อสารและแจ้งเตือนประชาชนในสถานการณ์ฉุกเฉิน

3. ส่งเสริมจิตสำนึกด้านความปลอดภัย

- เหตุการณ์นี้สร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนเกี่ยวกับอันตรายของวัตถุอันตราย
- กระตุ้นให้ประชาชนใส่ใจกับความปลอดภัยของตนเองและชุมชนมากขึ้น
- เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น
- สนับสนุนให้ประชาชนเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน

4. กระตุ้นการพัฒนาเทคโนโลยี

- เหตุการณ์นี้กระตุ้นให้เกิดการวิจัยและพัฒนาระบบเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย
- พัฒนาระบบตรวจจับและแจ้งเตือนอันตรายจากวัตถุอันตราย
- พัฒนาระบบดับเพลิงและควบคุมเพลิงไหม้ที่มีประสิทธิภาพ
- พัฒนาระบบกู้ภัยและช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่มีความทันสมัย

5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

- เหตุการณ์นี้กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการแก้ไขปัญหาความปลอดภัย
- องค์กรภาคประชาสังคมมีบทบาทสำคัญในการเฝ้าระวัง ให้ความรู้แก่ประชาชน และสนับสนุนผู้ประสบภัย
- เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการพัฒนามาตรการความปลอดภัยและรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน

การดำเนินการด้านกฎหมาย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535: กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมดูแลการผลิต การนำเข้า การส่งออก การจำหน่าย การครอบครอง การขนส่ง การเก็บรักษา การใช้ การกำจัด และการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับวัตถุอันตราย เพื่อป้องกันและระงับอุบัติเหตุหรืออันตรายที่อาจเกิดขึ้น
- พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550: กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อลดความสูญเสียชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม
- ประมวลกฎหมายอาญา: บัญญัติโทษสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับวัตถุอันตราย เช่น การผลิต การนำเข้า การส่งออก การจำหน่าย การครอบครอง การขนส่ง การเก็บรักษา การใช้ การกำจัด วัตถุอันตรายโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดไว้
- กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง: เช่น พระราชบัญญัติจัดตั้งกรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติอาคาร พ.ศ. 2522

การดำเนินการด้านการบริหารจัดการ

การกำหนดบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กรมควบคุมมลพิษ ตรวจสอบ สืบสวน หาสาเหตุ วิเคราะห์ความรุนแรงของมลพิษ และเสนอแนะแนวทางการแก้ไข
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควบคุมเพลิงไหม้ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย อพยพประชาชน และประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รักษาความสงบเรียบร้อย จับกุมผู้กระทำความผิด เก็บหลักฐาน และสอบสวนหาสาเหตุ
- กรุงเทพมหานคร บริหารจัดการพื้นที่ จัดหาที่พักพิงชั่วคราว แจกจ่ายสิ่งของจำเป็น และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ในเชิงสิทธิของประชาชน

- ได้รับการแจ้งเตือนล่วงหน้า ประชาชนมีสิทธิได้รับการแจ้งเตือนล่วงหน้าเกี่ยวกับอันตรายจากวัตถุอันตราย
- ได้รับข้อมูลข่าวสาร ประชาชนมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แนวทางการปฏิบัติตัว และความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ
- ได้รับการเยียวยา ผู้ประสบภัยมีสิทธิได้รับการเยียวยาความเสียหายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- เข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วม ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยและการจัดการภัยพิบัติ

แผนปฏิบัติการ

ระยะสั้น (ภายใน 1 ปี)

- ตรวจสอบ ควบคุม สถานประกอบการที่มีวัตถุอันตราย
- ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ประชาชน เกี่ยวกับการป้องกันและรับมือกับเหตุสารเคมี
- จัดทำแผนเผชิญเหตุฉุกเฉิน
- จัดสรรทรัพยากร อุปกรณ์ เวชภัณฑ์
- ฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุฉุกเฉิน
- ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

ระยะกลาง (1-5 ปี)

- พัฒนาระบบเตือนภัย
- จัดตั้งศูนย์รับมือเหตุฉุกเฉินด้านสารเคมี
- พัฒนากลไกการประสานงานระหว่างหน่วยงาน
- เพิ่มศักยภาพในการกู้ภัย เก็บกู้สารเคมี
- วิจัยพัฒนาวิธีการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม

ระยะยาว (5 ปีขึ้นไป)

- พัฒนาระบบบริหารจัดการสารเคมี
- ปรับปรุงกฎหมาย มาตรฐาน เกี่ยวกับสารเคมี
- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ปลอดภัย
- รณรงค์สร้างจิตสำนึกรักษาความปลอดภัย

กลไกการติดตามและประเมินผล

- จัดตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล
- ติดตามความคืบหน้าของแผนปฏิบัติการ
- ประเมินผลลัพธ์
- ปรับปรุงแผนงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์

การดำเนินการด้านการจัดสรรทรัพยากร

1. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

- การวิเคราะห์สารเคมี ศึกษาสารเคมีที่ใช้และเก็บรักษาในสถานประกอบการ
- การประเมินความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยงของการระเบิดและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชน
- การจำแนกโซนเสี่ยง กำหนดพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงในการเกิดระเบิด

2. การเตรียมความพร้อม (Preparedness)

- การจัดทำแผนฉุกเฉิน พัฒนาและทดสอบแผนการตอบสนองฉุกเฉิน รวมถึงการฝึกอบรมพนักงาน
- การจัดหาทรัพยากร เตรียมอุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็นสำหรับการควบคุมเหตุการณ์
- การประสานงาน จัดตั้งทีมประสานงานระหว่างสถานประกอบการ หน่วยงานท้องถิ่น และหน่วยงานรัฐ

3. การตอบสนอง (Response)

- การตอบสนองต่อเหตุการณ์ ใช้มาตรการที่เตรียมไว้ในแผนฉุกเฉินทันทีที่เกิดเหตุการณ์
- การสื่อสาร แจ้งเตือนประชาชนและสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- การจัดการพื้นที่ ปิดกั้นพื้นที่เสี่ยงและดำเนินการอพยพหากจำเป็น

4. การฟื้นฟู (Recovery)

- การทำความสะอาด กำจัดสารเคมีที่ปนเปื้อนในพื้นที่
- การประเมินความเสียหาย ตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้นและจัดทำรายงาน
- การฟื้นฟู ดำเนินการซ่อมแซมและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและสภาพความปลอดภัย

5. การป้องกัน (Prevention)

- การปรับปรุงมาตรการความปลอดภัย ปรับปรุงมาตรการความปลอดภัยในสถานประกอบการ
- การตรวจสอบและบำรุงรักษา ตรวจสอบและบำรุงรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรักษาสารเคมี
- การอบรมและฝึกซ้อม ฝึกอบรมพนักงานให้รู้จักวิธีการป้องกันและการจัดการกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น

การดำเนินการด้านงบประมาณ

การคาดการณ์การใช้เงินงบประมาณ

สำหรับการจัดการภัยพิบัติจากเหตุการณ์ระเบิดสถานประกอบการที่มีวัตถุอันตราย ในย่านคลองเตยนั้น เป็นไปได้ยากที่จะระบุตัวเลขที่แน่นอน เนื่องด้วยขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น

- ความรุนแรงของการระเบิด ขนาดของพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต จะส่งผลต่อจำนวนเงินที่ต้องใช้ในการจัดการภัยพิบัติ
- ประเภทของวัตถุอันตรายที่ก่อให้เกิดการระเบิด จะส่งผลต่อวิธีการจัดการและค่าใช้จ่ายในการควบคุมและกำจัดมลพิษ

- มาตรการที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ เช่น การควบคุมเพลิงไหม้ การอพยพประชาชน การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ จะส่งผลต่อจำนวนเงินที่ต้องใช้
- ระยะเวลาที่ใช้ในการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ เศรษฐกิจ และสังคม จะส่งผลต่อจำนวนเงินที่ต้องใช้

1. ระยะเวลาฉุกเฉิน

การควบคุมเพลิงไหม้	ประมาณ	10 - 50	ล้านบาท
การอพยพประชาชน	ประมาณ	20 - 100	ล้านบาท
การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย	ประมาณ	50 - 200	ล้านบาท
การค้นหาผู้สูญหาย	ประมาณ	10 - 50	ล้านบาท
การเก็บกู้ซากปรักหักพัง	ประมาณ	50 - 100	ล้านบาท
รวม	ประมาณ	140 - 500	ล้านบาท

2. ระยะเวลาฟื้นฟู

การซ่อมแซมบ้านเรือน อาคารสถานที่	ประมาณ	1,000 - 5,000	ล้านบาท
การฟื้นฟูสาธารณูปโภคพื้นฐาน	ประมาณ	500 - 2,000	ล้านบาท
การเยียวยาผู้ประสบภัย	ประมาณ	1,000 - 5,000	ล้านบาท
การฟื้นฟูเศรษฐกิจ	ประมาณ	500 - 2,000	ล้านบาท
การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม	ประมาณ	500 - 2,000	ล้านบาท
รวม	ประมาณ	4,000 - 16,000	ล้านบาท

3. ระยะเวลายาว

การพัฒนาาระบบป้องกันและเตือนภัย	ประมาณ	100 - 500	ล้านบาท
การฝึกอบรมบุคลากร	ประมาณ	50 - 200	ล้านบาท
การพัฒนาาระบบบริหารจัดการภัยพิบัติ	ประมาณ	100 - 500	ล้านบาท
การวิจัยและพัฒนาวิธีการจัดการภัยพิบัติ	ประมาณ	50 - 200	ล้านบาท
รวม	ประมาณ	300 - 1,400	ล้านบาท

